

Aktuality Zväzu

Ročník XXI. ~ Číslo 3

September 2012

ISSN 1338 – 7960

**jednodňový výstražný štrajk zamestnancov školstva
13. september 2012**

Príhovor predsedu

Vážené kolegyně, kolegovia,

politika vedenia zväzu je stále nasmerovaná na presadzovanie požiadaviek, ktoré odsúhlasila rada zväzu. Pripomíname, že prioritou je zvyšovanie plátov pre pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov školstva systémovým postupom – každý rok počas volebného obdobia novej vlády.

Od Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR očakávame konkrétne kroky na zabezpečenie financovania školstva, plnenie sľubov ministra školstva – jednorazovú finančnú odmenu pre každého zamestnanca školstva v roku 2012 a podpísanie memoranda, ktorého obsahom má byť potvrdenie každoročného zvýšenia tarifných plátov minimálne o 10 % v rokoch 2013 – 2016.

Nemôžeme hodnotiť prístup ministra školstva k riešeniu zvýšenia financií pre školstvo ako negatívny. Naopak, v každom rokovaní je ústretový, žiaľ realizácia je v rovine sľubov.

Ako pokračovať? Čo robiť? Je známe aj širokej verejnosti, že odmeňovanie najmä nepedagogických a začínajúcich pedagogických zamestnancov je katastrofálne. Musíme to zmeniť. Nedá sa čakať do nekonečna a podmieňovať rokovania štrajkovou pohotovosťou. Všetko má svoje hranice, aj korektnosť vedenia zväzu v komunikácii s kompetentnými, od ktorých závisí funkčnosť školstva. Preto rada zväzu dňa 27. 8. 2012 rozhodla o vyhlásení jednodňového štrajku na deň 13. 9. 2012.

Všetkým vám želim úspešný vstup do nového školského roka s predsavzatím, že urobíme všetko pre lepšie postavenie pedagogického a nepedagogického zamestnanca.

Pavel Ondek
predseda OZ PŠaV
na Slovensku

OBSAH

Z obsahu	2
Z činnosti zväzu	
Podpísanie dohody o spolupráci medzi OZ PŠaV a ČMOS	3
Aktuálne o kolektívnych zmluvách vyššieho stupňa	4
Rokovania, konferencie, pléna	
Ženy vo vedúcich pozíciách – záväzok Európy	5 – 6
Ministerská konferencia EHEA k Bolonskému procesu v Bukurešti	7
Združenie stredného školstva rokovalo o špeciálnom školstve	8
6. kongres Odborového zväzu bulharských učiteľov	9
Z činnosti združení	
Pár poznámok o vzdelávaní vo Fínsku	10 – 12
Fínske školstvo ako motivačný vzor?	17
Stredné školy športovali	18
Úvodné rokovania na zasadnutiach Klubu dekanov fakúlt SR a Slovenskej rektorskej konferencie	19
Novela zákona o vysokých školách z pohľadu odborárov	20
Pietna spomienka	
Ján Gašperan	13 – 15
Jozef Hoško, Pavol Pečimúth	16
Môj názor na vec	
Odkiaľ sa vyrojili toľkí radikáli – kritici činnosti OZ?	21
Odborné školstvo – uhoľ pohľadu	22 – 23
Testovanie – si alebo nie si pre reformu živou vodou?	24
Ponuka rekreačných pobytov	25 – 27
Právne predpisy	28

Z OBSAHU

Milí čitatelia,

práve otvárate ďalšie číslo Aktualít zväzu. Je to v období, keď máme za sebou jednodňový výstražný štrajk organizovaný OZ PŠaV na Slovensku, ktorého cieľom bolo v zmysle sloganu „Do roka a do dňa“ poukázať novej vláde na to, že požiadavky školských odborárov sa naďalej neplnia, čo dokumentuje aj návrh štátneho rozpočtu z dielne ministerstva financií. Žiaľ, nevýhodou nášho časopisu, ako aj ostatných štvrťročníkov je aj to, že o výsledku vás budeme môcť informovať až vo štvrtom čísle, ktoré vyjde v decembri. Napriek tomu však aktuálne informácie, ako dopadol výstražný štrajk, nájdete v tejto chvíli na našej zväzovej internetovej stránke (www.ozpsav.sk).

Nechcem však predbiehať sled odborárskych aktualít a udalostí. Na ostatnom zasadnutí redakčnej rady sme sa zhodli v tom, že 21 rokov vydávania časopisu Aktuality zväzu si zaslúži aj skvalitnenie úrovne, obsahu, ako aj postavenia medzi periodikami vydávanými na Slovensku. Pravidelnosť vydávania garantuje aj pridelenie medzinárodného čísla periodickej publikácie, známeho pod názvom ISSN. Od tohto čísla tak majú naše Aktuality zväzu svoje miesto aj v registri Medzinárodného centra ISSN v Paríži. Vy sa s ním budete „stretávať“ na prednej strane obálky, takisto v tiráži.

Okrem pozitívnych aktualít každý časopis prinesie aj tie smutnejšie. Pri príprave tohto čísla nás hlboko zasiahla správa o náhlom úmrtí dlhoročného predsedu zväzu Ing. Jána Gašperana. Nech spomienkou na neho, ako aj jeho večne usmiaty výraz tváre je aj stredná dvojstrana vnútri čísla. Podobne zabolal aj odchod dlhodobých funkcionárov odborového zväzu doc. PhDr. Jozefa Hošša, CSC., dlhoročného predsedu Rady predsedov základných organizácií na Univerzite Komenského a člena rady OZ PŠaV na Slovensku a PaedDr. Pavla Pečimútha, predsedu Rady ZO OZ PŠaV, okr. Nové Zámky. Česť ich pamiatke!

V rubrike Z činnosti zväzu vás informujeme aktuálne o kolektívnych zmluvách vyššieho stupňa a o podpísaní bilaterálnej dohody medzi naším zväzom a Česko-moravským odborovým zväzom pracovníkov školstva. Na informácie je bohatá aj rubrika Rokovania, konferencie, pléna, kde sa dočítate o problematike súvisiacej s rodovou rovnosťou, takisto o ministerskej konferencii EHEA k Bolonskému procesu na vysokých školách, o rokovaní sekcie špeciálneho školstva, ako aj o šiestom kongrese odborového zväzu bulharských učiteľov.

Rubrika Z činnosti združení prináša detailný príspevok o fínskom systéme vzdelávania, informáciu o nohejbalovom turnaji v Prešove a o návrhu novely zákona o vysokých školách. V závere čísla prinášame názory na večných kritikov našej činnosti a pútavý uhoľ pohľadu na odborné školstvo, ponuku rekreačných pobytov, takisto výpis nových právnych predpisov, ktoré vám môžu pomôcť zorientovať sa vo vašej každodennej práci.

Tak s chuťou do čítania.

Miroslav Habán,
predseda redakčnej rady

Podpísanie dohody o spolupráci medzi OZ PŠaV a ČMOS

S cieľom spolupráce pri presadzovaní zámerov oboch odborových zväzov, a to najmä v oblastiach hospodárskych, sociálnych a profesijných záujmov svojich členov a v záujme pokračovania nadštandardných a neformálnych vzťahov vyjadrených uzatvorením a plnením predchádzajúcej dohody o spolupráci, uzatvorili dňa 17. mája 2012 v Kežmarských Žľaboch Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku zastúpený Ing. Pavlom

Ondekom a Českomoravský odborový zväz pracovníkov školstva zastúpený Mgr. Františkom Dobšíkom dohodu o spolupráci a partnerských vzťahoch. Dohoda vymedzuje vzájomnú spoluprácu a partnerské vzťahy v týchto oblastiach:

- vnútornoodborové úlohy a aktivity,
- koordinácia a výmena informácií v rámci medzinárodnej činnosti,
- spolupráca územných organizačných jednotiek, rekreačné a študijné výmeny.

Bližšie informácie:

<http://www.ozpsav.sk/sk/Aktuality/Udalosti/Dohoda-o-spolupraci-a-vzajomnych-partnerskych-vztahoch-medzi-OZ-PSaV-a-CMOS.alej>

redakčne spracoval
Miroslav Habán

Aktuálne o kolektívnych zmluvách vyššieho stupňa

Kolektívne vyjednávanie o textoch Kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa pre zamestnancov v štátnej službe a zamestnancov, ktorí sú odmeňovaní podľa zákona 553/2003 Z. z. pre rok 2012, bolo dňa 28. júna 2012 ukončené i v časti valorizácie plátov. Výsledok rokovania je nepriaznivý pre všetkých zamestnancov vo verejnej sfére i v štátnej službe, pretože vyjednávačom sa za stranu zamestnancov nepodarilo dosiahnuť úpravu plátov od 1. júla 2012. Počas vyjednávanía sme boli flexibilní, a tak sme prezentovali aj ochotu prijať plnenie nižším percentom, ako bolo v návrhu KZVS požadovaných 10 %. Zo strany vlády, zamestnávateľov, vyšších územných celkov, Združenia miest a obcí Slovenska i cez našu argumentáciu nevedlo vyjednávanie k dohode. Vláda prostredníctvom svojich vyjednávačov prezentovala názor, že v súčasnej ekonomickej situácii, negatívnom vývoji schodku verejných financií, pri nedostatočnom výbere daní a prijímaní ozdravných balíčkov nie je schopná zaviazat' sa úpravou plátov v roku 2012 a skôr vidí riešenia v roku 2013. Vyjadrenia zástupcov vyšších územných celkov prítomných na rokovaniach a zástupcov Združenia miest a obcí

Slovenska bolo negatívne z dôvodu výpadku príjmov z podielových daní. Ten istý deň sa začalo kolektívne vyjednávanie o KZVS pre štátnu službu i pre zamestnancov pracujúcich vo verejnom záujme v režime zákona č. 553/2003 Z. z. na rok 2013. Našu požiadavku valorizácie plátov od 1. januára 2013 o 10 % v obidvoch KZVS si zo strany sociálnych partnerov vypočuli. Stanovisko prezentované hlavným vyjednávačom, štátnym tajomníkom MPSVR SR Branislavom Ondrušom, nás zatiaľ uisťuje, že vyjednávanie pre budúci rok opäť nebude ľahké a dosiahnuť uspokojivé plnenie i v týchto častiach KZVS bude náročné. Preto sa obraciame prostredníctvom vás na členskú základňu a zamestnancov všetkých zariadení, ktorých zamestnanci sú odmeňovaní podľa uvádzaných zákonov a dohodnutých benefitov v obidvoch KZVS, s požiadavkou na zaujatie postojov a vyjadrenia podpory pri vyjednávaní i osobnou účasťou na prípadných protestných akciách pred Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Už počas kolektívneho vyjednávanía na rok 2012 sme dali sociálnym

partnerom do pozornosti nespokojnosť zamestnancov s úrovňou odmeňovania, ale aj s čoraz horšími pracovnými podmienkami v zariadeniach sociálnych služieb, v regionálnych úradoch verejného zdravotníctva, ale aj v školách, univerzitách, štátnej a vo verejnej správe, na úradoch práce, v kultúrnych zariadeniach, múzeách, justícii, všade tam, kde pracuje čoraz menej ľudí a za menšie platy. Vieme, že zamestnanci v štátnej a verejnej službe sú nespokojní so situáciou a sú odhodlaní prejavíť svoj názor, najmä ak sa v spoločnosti rozdávajú „zlaté padáky“ a vychádzajú na verejnosť rôzne výberové transakcie, ktoré odčerpávajú verejné financie a tie napokon pre zamestnancov chýbajú.

Zástupcovia nevýrobných odborových zväzov KOZ SR sa zhodli na potrebe vyjadrenia podpory vyjednávačom KZVS na rok 2013 uskutočnením protestnej – podpornej akcie pred MPSVR SR počas kolektívneho vyjednávanía v septembri 2012. Preto je potrebné zistiť ochotu a záujem zamestnancov – odborárov prísť do Bratislavy a prezentovať svoje názory a postoje k situácii na pracoviskách a k úrovni odmeňovania. V prípade potreby uskutočnenia týchto akcií budeme členskú základňu informovať prostredníctvom zväzovej internetovej stránky a mailovou korešpondenciou. Všetky potrebné informácie budú zasielané na odborové zväzy vopred s cieľom zabezpečiť dostatočnú účasť na akcii. Táto výzva bude odoslaná v rámci všetkých zainteresovaných odborových zväzov, ktoré využijú svoje informačné komunikácie vo svojej členskej základni.

Veríme, že využijete právo vyjadriť svoj občiansky názor na svoju životnú úroveň, na postavenie svojich rodín a nedocenenie psychickej i fyzickej náročnosti svojej práce.

Anton Szalay
predseda SOZZaSS
a hlavný vyjednávač za KOZ SR

Pavel Ondek
predseda OZ PŠaV
na Slovensku

Ženy vo vedúcich pozíciách

– záväzok Európy

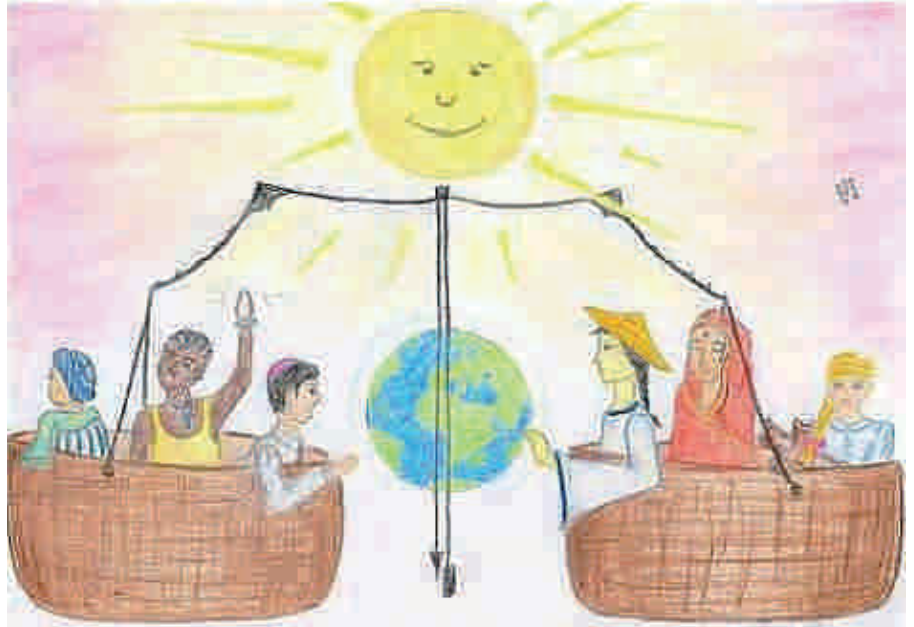
V znamení tohto motto, ktoré vzniklo z iniciatívy EÚ komisárky pani **Viviane Redingovej**, sa niesla medzinárodná konferencia zameraná na služby podporujúce zosúladienie rodinného a pracovného života. Konferencia sa uskutočnila pod záštitou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR v Bratislave 8. marca 2012 v priestoroch Primaciálneho paláca.

Konferenciu otvorila pani **Oľga Pietruchovej**, riaditeľka odboru rodovej rovnosti MPSVaR SR: „Hovorí sa, že tretie tisícročie bude vekom žien.“ Stáva sa bežným štandardom súčasnosti, že ženy sú vo veľmi významných vedúcich pozíciách, napr. predsedníčky vlád, parlamentov, významných firiem, prezidentky univerzít ap. Aj na Slovensku za posledných 5 rokov dvojnásobne vzrástlo zastúpenie žien vo vrcholových pozíciách. Je dokázané, že ženy vo vedúcich funkciách majú významný pozitívny vplyv na ekonomický rast tejto krajiny.

Platí pozitívna korelácia: žena vo vedúcej funkcii = vyššia výkonnosť a vyšší zisk spoločnosti.

Ženy tvoria 60 % zamestnancov v Európskej únii. Tým majú obrovský vplyv na tvorbu hrubého domáceho produktu v jednotlivých krajinách na jednej strane a na druhej strane sú významným indikátorom spotreby a významne ovplyvňujú rozhodnutia o spotrebe. Zároveň však je nastolený aj obrovský objem nezaplatenej práce žien v domácnostiach (starostlivosť o rodinu, výchova detí, starostlivosť o chod domácnosti).

Minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR Jozef Mihál symbolicky pozdravil ženy Slovenska pri príležitosti MDŽ. Konštatoval, že kľúčom k zvyšovaniu produktivity práce sú práve ženy. Žiaľ, na Slovensku je ich zastúpenie vo vedúcich funkciách stále nízke. Aj Slovensko ako členská krajina EÚ si bude musieť osvojiť opatrenie EÚ na zvýšenie zastúpenia žien vo vedúcich funkciách do roku 2015 na 30 % a do roku 2020 na 40 %. Preto zámerom tejto konferencie bolo vymeniť si skúsenosti z dobrej praxe významných žien vo vrcholových pozíciách a zamyslieť sa,

Andrea Fabelová, 8. roč., Gymnázium Turčianske Teplice, kvarta

ako zmeniť postoj k ženám vo vrcholových pozíciách a zároveň zabezpečiť ženám pomoc a vytvorenie podmienok zo strany organizácií i spoločnosti pri zosúladení kariéry, osobného a rodinného života.

Slovenská republika podporuje služby, ktoré pomáhajú práve ženám. Aj najnovšia novela Zákonníka práce prispela k zlepšeniu v tejto oblasti. Horšia je však situácia v zachovaní rovnosti v odmeňovaní medzi mužmi a ženami.

Podľa oficiálnych štatistík na Slovensku ženy zarábajú o pätinu menej ako muži.

Najviac sa uplatňujú v tých sférach, kde je nižší príjem – čo je aj príklad rezortu školstva na Slovensku, ktorý je z dôvodu vysokej feminizácie už dlhodobo podhodnotený a priemerná mzda je tu dlhodobo pod priemerom platov na Slovensku (pozn. autorky článku).

Na konferencii postupne vystúpili viaceré významné osobnosti Slovenska i EÚ. **Pani Trine Skymoien**, veľvyslankyňa Nórskeho kráľovstva v SR, a **pani Daphne Bergsma**, veľvyslankyňa Holandského kráľovstva v SR. Obidve dámy informovali o situácii v rodovej rovnosti v krajinách, ktoré reprezentujú. V obidvoch týchto krajinách je vytvorený systém maximálnej pomoci a podpory na rovnaké možnosti pre mužov i ženy tak, aby sa mohli všetci najschopnejší ľudia

uplatniť.

Pani Mária Kadriaková, tajomníčka na Zastúpení EK v SR, informovala, že rodová rovnosť patrí medzi základné práva chránené právom EÚ. V agende podpredsedníčky a EÚ komisárky pani Vivian Redingovej patrí rodová rovnosť a zvyšovanie počtu žien vo vysokom manažmente k prioritám a má doslova zelenú. Napriek tomu ženy majú stále nižšie mzdy a patria k rizikovej skupine, ktorá sa ľahko dostane na hranicu chudoby. Podiel žien na rozhodovacích procesoch je stále nízky. Preto je mimoriadne dôležité o tejto agende diskutovať, spoznávať pozitívne skúsenosti krajín, kde práve v oblasti rodovej rovnosti dosiahli významné úspechy (najmä severské krajiny EÚ). Postupne vystúpili aj ďalšie významné dámy: **pani Katarína Mathernová**, senior poradkyňa Svetovej banky pre Strednú Európu a Pobaltské krajiny, **pani Ľudmila Benkovičová**, predsedníčka ŠÚ SR, **pani Door Plantenga**, predsedníčka predstavenstva a generálna riaditeľka Heineken Slovensko, **pani Petra Berecová**, výkonná viceprezidentka Slovak Telekom, a. s., a **pani Eva Mládeková**, riaditeľka a konateľka vydavateľstva Tatran. Účastníkov konferencie pozdravil aj primátor hlavného mesta Bratislava pán Milan Ftáčnik.

Na záver rokovania konferencie sa uskutočnilo vyhodnotenie spojené s ocenením už 11. ročníka súťaže „Zamestnávateľ ústretový k rodine, rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí“. Cieľom tejto súťaže je oceniť tých zamestnávateľov, ktorí poskytujú mužom aj ženám rovnaké šance na uplatnenie v kariérnom postupe. Súťaž má dve kategórie: podiel žien na riadení a podpora zosúladovania pracovného a rodinného života (vrátane využívania flexibilných foriem práce).

Ocenení v 11. ročníku súťaže boli:

- Heineken Slovensko, a. s.
- Slovenská pošta, a. s.
  - Obec Lenartov
  - Ness KDC, s. r. o.
- Stredoslovenská energetika, a. s.
- T-Systems Slovakia, s. r. o.

Pri príležitosti MDŽ ocenil minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

- spolok slovenských žien ŽIVENA
- p. Janu Cvikovú, spolok Aspekt
- sociologičku pani Zoru Bútorovú
- predstaviteľku ženskej lobby na Slovensku pani Dagmar Šimunkovú

Dobrou správou najmä pre ženy odborárky je, že pri KOZ SR pracuje komisia rovnosti príležitostí mužov a žien pod vedením pani Margity Vitálošovej. Členky a členovia komisie nominovaní jednotlivými odborovými zväzmi sú veľmi aktívni a osobne zainteresovaní na riešení problematiky rodovej rovnosti. Už viac rokov komisia spolupracuje s odborom rodovej rovnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. V tomto roku komisia pripravuje Stretnutie troch generácií v rámci Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami a seminár pre zástupcov odborových zväzov na tému rovnosť v odmeňovaní žien a mužov. S obsahom týchto aktivít vás budeme informovať po ich uskutočnení v ďalších číslach našich Aktualít zväzu.

Ďalšou dobrou správou je, že aj pri našom odborovom zväze vzniká komisia rodovej rovnosti. Na najbližšie rokovania rady zväzu bude predložený návrh štatútu komisie a jednotlivé združenia zväzu budú do komisie delegovať svojich zástupcov na 4-ročné funkčné obdobie. O vzniku komisie, jej zložení a plánovaných aktivitách vás poinformujeme už v najbližšom čísle Aktualít zväzu.

ZAUJÍMAVÉ MYŠLIENKY Z KONFERENCIE:

- 1 V USA je MDŽ veľký sviatok žien
- 2 Ženy na Slovensku sú menej volené ako muži
- 3 Čím nižšia je úroveň rozhodovania, tým väčší podiel žien je na daných pozíciách
- 4 Ženy inak riešia problémy, inak riadia (nemyslíme upratujú) ako muži
- 5 Ženy riešia naraz viac vecí
- 6 Ženy sú adaptabilné
- 7 Úspešná spoločnosť musí mať určité hodnoty: rešpekt voči jednotlivcovi, životnému prostrediu, radosť zo života, nadšenie pre kvalitu, úctu a dôveru, zodpovednosť, nadšenie a tímovú prácu
- 8 Ekonomický rast krajín tlačia dopredu ženy
- 9 Na vyriešenie problému rodovej rovnosti treba ešte veľa času
- 10 Poslankyne NR SR sa vyjadrili, že nechcú na Slovensku kvóty na zastúpenie žien, čo by na to vraj povedali muži

Aj keď dosiahnutie zmien v problematike rodovej rovnosti je beh na dlhé trate, nemôžeme sa tváriť, že nás táto agenda nezaujíma, že momentálne máme iné problémy, nie je to naša priorita. Naopak, je to téma, ktorá je prioritou v rámci ETUCE. Na úrovni ETUCE v Bruseli sa uskutočnilo 9. mája t. r. školenie pre odborárov, ktorí pracujú v oblasti rodovej rovnosti a 10. mája t. r. medzinárodný seminár Odborové zväzy v školstve bojujú s rodovými stereotypmi a rodovou segregáciou na trhu práce.

„Vzdelávanie má na postupné odstraňovanie rodových rozdielov a segregácie na trhu práce veľmi významný vplyv. Je základom dobre fungujúceho hospodárstva. Ak školstvo zahrnie rodovú otázku do svojej politiky, ovplyvní kariérne rozhodnutie množstva ľudí. Podstatné preto je, aby sa učitelia vzdelávali v oblasti rodovej rovnosti“ – hovorí Martin Rømer, riaditeľ ETUCE.

„Učitelia sú hlavným aktérom zmien“ – hovorí Odile Cordelier z francúzskeho odborového zväzu SNES a zároveň viceprezidentka ETUCE. Zaujímavé boli poznatky a diskusia v rámci pracovných skupín. Podnety, názory, pripomienky budú spracované formou reportu a budú podkladom pre záverečnú konferenciu ETUCE k tejto problematike, ktorá sa uskutoční vo Varšave v septembri 2012.

Problematike rodovej rovnosti sa bude venovať aj v rámci nášho odborového zväzu. Výchova, vzdelávanie totiž veľmi významne ovplyvňujú rozhodnutia mladých ľudí o ich budúcej kariére, ich živote.

Iveta Majerová,
členka komisie rovnosti
príležitostí mužov a žien KOZ SR
a predsedníčka Rady ZO OZ PŠaV
na Slovensku, Združenie stredného
školstva v krajoch Banská Bystrica,
Trenčín a Žilina

Ministerská konferencia EHEA

k Bolonskému procesu v Bukurešti

v priestore EHEA, so zameraním na výskum a technológie

V dňoch 26. – 27. apríla 2012 sa v Bukurešti (Rumunsko) uskutočnila 8. ministerská konferencia k Bolonskému procesu spolu s tretím bolonským politickým fórom (EHEA Ministerial Conference and Third Bologna Policy Forum). Podujatie organizované na najvyššej úrovni je súčasťou Bolonského procesu. Nadväzuje na podpísanie Bolonskej deklarácie z roku 1999, pričom jej signatárom bola aj Slovenská republika. Vytvorenie Európskeho vysokoškolského priestoru má podporovať transparentnosť vysokoškolského vzdelávania, umožniť mobilitu študentov, učiteľov, vedcov a zlepšiť kvalitu poskytovaného vzdelávania a uznávanie kvalifikácií. Postupne došlo k rozšíreniu vzdelávacieho vysokoškolského priestoru o výskum prostredníctvom doktorandského stupňa štúdia. Pôvodný zámer bol časovo vymedzený do roku 2010, momentálne je predĺžený do roku 2020 a k Bolonskému procesu postupne pristupujú aj mimoeurópske štáty.

Na konferencii boli prítomné delegácie zo 47 krajín sveta vedené ministrami školstva zodpovednými za vysoké školstvo. Oficiálnu delegáciu za SR viedol prof. Ing. Peter Plavčan, CSc., generálny riaditeľ sekcie vysokých škôl Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Členmi delegácie boli prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., prezident Slovenskej rektorskej konferencie, doc. Ing. Miroslav Habán, PhD., predseda Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií OZ PŠaV na Slovensku, a Juraj Tileš, predseda Študentskej rady vysokých škôl.

K významným dokumentom prijatým na konferencii bolo **Bukureštské ministerské komuniké (Bucharest Ministerial Communiqué)**, z ktorého vyplýva:

- nutnosť každej krajiny investovať do vysokoškolského vzdelávania,
- vyššia kompatibilita a zjednotenie systému troch stupňov vzdelávania, využívanie Európskeho systému na prenos a zhromažďovanie kreditov (ECTS),
- rozšírenie prístupnosti vysokých škôl a presadzovanie učenia sústreďujúceho sa na študenta,
- uznávanie implementácie Európskych štandardov a usmernení pre zabezpečenie kvality (ESG). Revízia štandardov bude vypracovaná v spolupráci s EI (Education International), BusinessEurope, Európskym registrom kvality pre vysoké školstvo (EQAR),
- snaha zvýšenia zamestnanosti.

Priority na roky 2012 – 2015 prijaté účastníkmi ministerskej konferencie:

- hodnotiť zistenia Implementačnej správy Bolonského procesu 2012 a zohľadňovať jej závery a odporúčania,
- podporiť stratégie rozširovania celkového prístupu a zvyšovania počtu študentov ukončujúcich štúdium,
- vytvoriť podmienky pre vzdelávanie zamerané na študenta, inovatívne učebné metódy, podporujúce a inšpirujúce pracovné prostredie, zapájať študentov a zamestnancov do štruktúr riadenia na všetkých úrovniach,
- povoliť agentúram registrovaným s EQUAR, aby uskutočňovali svoje aktivity v celom priestore EHEA pri splňaní vnútroštátnych podmienok,
- zvýšiť zamestnanosť, celoživotné vzdelávanie, riešenie problémov a podnikateľské zručnosti cez zlepšenie spolupráce so zamestnávateľmi, najmä vo vytváraní vzdelávacích programov,
- prizvať krajiny, ktoré nemôžu finalizovať zavedenie národných kvalifikačných rámcov kompatibilných s QF-EHEA do konca roku 2012, aby zvýšili snahu a predložili revíziu cestovnej mapy s týmto cieľom,
- implementovať odporúčania stratégie Mobilita pre lepšie vzdelávanie a pracovať na plnej prenosnosti vnútroštátnych grantov a pôžičiek naprieč priestorom EHEA,
- prehodnotiť vnútroštátnu legislatívu, aby bola v plnom súlade s Lisabonským dohovorom o uznávaní a zároveň presadiť používanie manuálu EAR, aby sa dosiahlo uznávanie praxe,
- podporovať vzdelávacie partnerstvá

Na európskej úrovni, v príprave na konferenciu ministrov v roku 2015, spolu so zainteresovanými stranami, boli schválené nasledovné priority:

- žiadať Eurostat (Štatistický úrad Európskeho spoločenstva), Eurydice (Európska informačná sieť o vzdelávaní v Európe) a Eurostudent (Porovnanie údajov o sociálnych a ekonomických podmienkach života študentov vysokých škôl v krajinách Európy), aby monitorovali priebeh implementácie reforiem Bolonského procesu a stratégie Mobilita pre lepšie vzdelávanie,
- rozvinúť systém partnerského učenia a prehodnotenia do roku 2013 v krajinách, ktoré o to žiadajú, a iniciovať pilotný projekt na presadzovanie partnerského učenia v oblasti sociálneho rozmeru vysokého školstva,
- pracovať na tom, aby používateľská príručka ECTS zohľadňovala pokračujúcu prácu o výsledkoch štúdia a uznávania predošlého štúdia,
- koordinovať prácu na kvalifikačných rámcoch, aby fungovali v praxi, s prízvukovaním výsledkov štúdia,
- podporovať pracovné skupiny, ktoré sú vyslané do jednotlivých krajín, aby dosiahli automatické akademické uznanie porovnateľných diplomov.

Blížšie informácie:
<http://www.ehea.info/>

Nasledujúca konferencia ministrov zodpovedných za vysoké školstvo sa bude konať v roku 2015 v Jerevane (Arménsko).

Miroslav Habán,
podpredseda zväzu a predseda združenia VŠ a PRO

Združenie stredného školstva rokovalo o špeciálnom školstve

V priestoroch nášho RZ CROCUS sa 23. mája 2012 uskutočnilo rokovanie sekcie špeciálnych škôl a školských zariadení. V tomto období sa problematika tohto segmentu rezortu školstva intenzívne prediskutováva asi na všetkých úrovniach zainteresovaných. Riešia sa témy zmien v štátnej školskej správe, tlak na integráciu a inklúziu, platové náležitosti, záťažové situácie zamestnancov, legislatívne pokrytie, prevádzkové problémy a mnohé ďalšie, viac alebo menej akútne témy.

Na rokovanie boli okrem členov sekcie a predsedov rád pozvaní aj hostia. Pozvanie prijal predseda Združenia odborných učiteľov Slovenska PaedDr. Marián Zelina, riaditeľka OUi B. Bystrica Mgr. Jana Malatinová, riaditeľ OUi Ladce PhDr. Vladimír Hromek a riaditeľ SZŠ Markušovce Mgr. Štefan Šiška. Z ČMOS školstvá prijali pozvanie dvaja zástupcovia z prostredia špeciálneho školstva, kolegovia Mgr. Alena Poskerová a Mgr. Rostislav Kohut. Pre vážne pracovné povinnosti sa na rokovaní nezúčastnili zástupcovia ministerstva školstva.

na ich závažnosť a reálnosť akceptácie na príslušnom rezorte. Účastníci rokovaní sa vyjadrili najmä k úvahám o preradení reedukačných centier pod MPSVaR, čo považujú za veľmi nesystémový krok. Skôr sa priklonili k názoru, aby po reforme štátnej správy patrili tieto

nuté deti nešťastím, ak budeme musieť podľahnúť trendom EÚ k ich absolútnej inklúzii. Veľmi závažný problém bol uvedený na adresu špeciálnych psychológov, ktorí sa už pod tlakom rodičov obávajú diagnostikovať postihnutie a odporučiť dieťa do špeciálnej školy. Taktiež bolo poukázané na fakt, že je veľmi diskutabilná situácia s tzv. hraničným pásmom. Ako špecifický problém to cítia aj českí kolegovia. Veľmi cenným príspevkom bola informácia o nemeckom systéme vzdelávania žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami.

Na záver rokovaní predseda združenia spolu s vedúcou sekcie PhDr. M. Besterciovou skonštatovali otvorenie viacerých závažných problémov a vyjadrili nevyhnutnosť aktivity v ich riešení s príslušnými rezortmi. Priebeh, obsah a závery rokovaní sa tak ukázali ako úspešný, ale len prvý krok k zmysluplnému riešeniu problémov v našom špeciálnom školstve z pohľadu zástupcu zamestnancov. Spoločne bola vyjadrená vôľa všetkých účastníkov na ďalšie spoločné aktivity. Na záver ostáva poďakovať všetkým zúčastneným za aktívny prístup k riešeniu problémov.

Martin Maták,
podpredseda zväzu
a predseda združenia
stredného školstva

Rokovanie prebiehalo v konštruktívnom duchu s jasným zámerom dopracovať sa k aktualizácii požiadaviek a námietok z pohľadu členov sekcie a tie konfrontovať s názormi kompetentných hostí. Prehodnotili sa požiadavky sekcie za uplynulé volebné obdobie, stanovili si ich priority a dohodol ďalší postup s ohľadom

zariadenia pod priame riadenie ministerstva školstva. Vyslovili obavu, aby špeciálne školstvo nepatrilo pod obce. Veľmi kriticky sa vyjadrili k širokej a často účelovej integrácii postihnutých detí do bežných škôl. Konštatovalo sa, že máme komplexný a osvedčený systém špeciálneho školstva a bude pre postih-

6. kongres

Odborového zväzu bulharských učiteľov

V dňoch 29. júna až 1. júla 2012 sa v Sofii uskutočnil 6. kongres Odborového zväzu bulharských učiteľov (SEB). V úvodný deň Janka Takevová, prezidentka SEB, otvorila rokovanie tematicky zamerané na „vzdelávanie počas krízy“. K účastníkom sa prihovarila Galina Bankovská, podpredsedníčka výboru pre vzdelávanie v bulharskom parlamente.

Ronnie Smith, prezident ETUCE (The European Trade Union Committee for Education), vo svojom príhovore zdôraznil, že je potrebné sústrediť sa na to, aby sa zabezpečilo viac financií do verejného sektora a hlavne do školstva s cieľom dosiahnutia správnej kvality vo vzdelávaní. Martin Rømer, riaditeľ Európskeho odborového výboru pre vzdelávanie, uviedol, že ďalšiemu prehlbovaniu ekonomickej krízy je možné zabrániť aj zintenzívnením partnerstva medzi politikmi a odborármi.

V druhý deň kongresu pred delegátmi vystúpili Dr. Sergej Ignatov, minister školstva, mládeže a vedy, a Plamen Dimitrov, prezident bulharskej odbo-

rárskej konfederácie, ktorý vyzdvihol prínos bulharských učiteľov v odborovom hnutí z pohľadu celospoločenských zmien.

Janka Takevová poukázala na problémy súčasného školstva, hlavne na narastajúcu agresivitu detí v triedach, stupňujúci sa strach, vedúci k demotivácii bulharských učiteľov v prepojení aj s platovým ohodnotením učiteľa (jedno z najnižších v Európe), súčasne informovala, že bola podpísaná kolektívna zmluva vyššieho stupňa. V populárnejších hodinách prebiehali voľby funkcionárov SEB. Za prezidentku bola opätovne zvolená J. Takevová.

Okrem oficiálnych rokovaní bol pripravený aj bohatý kultúrno-spoločenský program.

Bližšie informácie:

<http://www.ssubg.info>

http://etuce.homestead.com/ETUCE_en.html

Miroslav Habán,
podpredseda zväzu a predseda
zdrúženia VŠ a PRO

Pár poznámok o vzdelávaní vo Fínsku

Vzdelávací systém

Medzi základné črty fínskeho vzdelávacieho systému patrí neformálnosť.

- Žiaci na základnej škole aj na univerzite učiteľom tykajú. Vykanie sa tu považuje za odstup a chladnosť. Uvoľnený vzťah medzi učiteľom a žiakom pomáha k individuálnemu prístupu, no kladie nároky na obe strany.
- Podľa Fínov základom dobrého vzdelávacieho systému je vzťah založený na spolupráci – medzi učiteľom a žiakom, rodičmi a školou.
- Rovnakú váhu ako výsledky písomiek má v základnej škole slovné hodnotenie. Súčasťou koncoročného hodnotenia žiaka je zase sebahodnotenie, čo deti učí kritickému prístupu k svojim vlastným výkonom.

Cieľom fínskej školy je, aby žiak:

- získal o sebe pozitívnu predstavu,
- naučil sa študovať a pracovať,
- získal kompetencie kontinuálne sa učiť, rozvíjal svoje myslenie,
- naučil sa kriticky získavať informácie,
- naučil sa hodnotiť vlastnú prácu,
- rozvíjal svoju tvorivosť,
- fungoval ako zodpovedný člen kolektívu,
- správal sa podľa dobrých mravov,
- prijímal rozdielnosť.

Systém vzdelávania

Fínsky systém vzdelávania je rozdelený podľa úrovni. Pozostáva zo všeobecného základného vzdelania, stredoškolského

vzdelania, ktoré je pokračovaním základného a vyššieho vzdelania. Väčšina základného vzdelávania sa poskytuje v mestských základných školách. Súromné školy zahŕňajú Steinerove školy, náboženské školy a jazykové školy. Vzdelanie je bezplatné na všetkých úrovniach a to platí aj pre cudzincov.

Každé dieťa, ktoré je trvalým obyvateľom Fínska, musí absolvovať povinnú školskú dochádzku. Povinná školská dochádzka sa začína vo veku 7 rokov a končí, keď je základná povinná dochádzka ukončená alebo od jej začiatku uplynulo 10 rokov. Povinná dochádzka normálne končí po 9 rokoch štúdia. Rok predtým, ako začne dieťa navštevovať školu, môže navštevovať bezplatnú predškolskú prípravu. Vo Fínsku je niekoľko základných a stredných škôl, kde je cudzí jazyk jedným z vyučovaných jazykov alebo je jediným vyučovaným jazykom.

Vyššie stredoškolské vzdelanie sa realizuje na vyšších stredných a odborných školách. Vyššia odborná škola (ktorá trvá 2-4 roky), poskytuje všeobecné vzdelanie a končí sa maturitou. Ukončenie odbornej školy normálne trvá tri roky. Odbornú kvalifikáciu možno nadobudnúť v odbornej škole alebo v učňovskej škole. Odborné školenie sa realizuje na základe zamestnaneckej zmluvy medzi študentom a zamestnávateľom (učňovská dohoda), ktorá je schválená organizátorom školenia. Odborné vzdelanie môže byť ukončené

kvalifikačným testom. Maturitná skúška aj odborná kvalifikácia oprávňujú študenta pokračovať vo vyššom vzdelaní.

Vyššie vzdelanie je vo Fínsku zabezpečované polytechnickým vzdelávaním a univerzitami. Polytechnické školy sú orientované na pracovný život a univerzity na akademický výskum. Polytechnické štúdium trvá 3,5 až 4,5 roka a končí sa nižším stupňom vzdelania. Po získaní aspoň trojročnej praxe môžu ľudia požiadať o ukončenie vyššieho stupňa vzdelania. Túto kvalifikáciu získajú po 1–1,5 roku.

Fínsko má 20 univerzít: 10 multidisciplinárnych, 3 technické, 3 školy ekonómie a obchodnej administratívy a 4 umelecké akadémie. Sieť univerzít pokrýva rôzne časti krajiny a študuje tu jedna tretina obyvateľov. Akademický titul je možné získať aj vo vojenskej špecializácii na Národnej akadémii obrany. Štruktúra vzdelávania na univerzitách je dvojstupňová: vo väčšine odvetví dosiahnu študenti najskôr prvý stupeň (bakalár) a potom pokračujú v získaní vyššieho stupňa vzdelania (magister). Nižšie univerzitné vzdelanie je možné ukončiť do 3 rokov, kým vyššie vzdelanie trvá 2 roky. Po ukončení vyššieho univerzitného vzdelania je možné pokračovať v štúdiu na univerzite a získať doktorandské vzdelanie. Viac ako 1 populácie produktívneho veku navštevuje ročné vzdelávanie pre dospelých.

Problémy s učením riešia hneď

Materské školy navštevuje vo Fínsku asi polovica detí, posledný ročník pred nástupom do ZŠ sa považuje za rok školskej prípravy. Minimálny rozsah predškolského vzdelávania je okolo 700 hodín výučby ročne. Do ZŠ nastupujú deti ako sedemročné. Už počas predškolskej prípravy sú však často diagnostikované

a pri zistení problémov sa deťom v spolupráci s rodičmi venuje veľká pozornosť tak, aby pri nástupe do školy nemuseli odchádzať do špeciálnych tried. Vo Fínsku je za deti so špeciálnymi vzdelávacími potrebami označovaných viac detí ako u nás, ale aj v iných európskych krajinách. Zdá sa, že ich systém je v posudzovaní problémov detí dôslednejší. Nielen deti s nejakou diagnózou, ale každé dieťa, ktoré začne mať problémy s učením alebo so správaním, sa rýchlo ocitne v centre pozornosti učiteľov, ktorí sa mu snažia pomôcť. Počas povinnej školskej dochádzky sa venuje žiakom maximálna pozornosť, aby zvládli učivo a nemuseli opakovať ročník, resp. aby nemuseli opúšťať školu predčasne. ZŠ vo Fínsku nedokončí len 0,3 % žiakov. Dĺžka základnej školy je 9 rokov. Po skončení tohto povinného vzdelávania môžu žiaci dobrovoľne absolvovať na ZŠ aj desiaty ročník. To robia v prípade, že si chcú zlepšiť prospech alebo získať čas na rozmýšľanie o svojej ďalšej vzdelávacej ceste. Celá ZŠ je poňatá ako jeden stupeň vzdelávania.

Stredoškolské vzdelávanie

Stredoškolské vzdelávanie má podobné členenie ako u nás. Je rozdelené na gymnaziálny a odborný prúd vzdelávania s tým, že cez gymnáziá prechádza asi 40 % fínskych žiakov. Štúdium na SŠ trvá 3 až 4 roky. Strednú školu končia žiaci vo Fínsku národnými skúškami. Školské pomôcky si stredoškooláci platia sami. Výučba, sociálne platby a stravovanie sú bezplatné. Na SŠ nastupujú žiaci podľa priemeru na ZŠ. Prijímacie skúšky sa robia iba na špecializované stredné školy. O miesto na všeobecnej strednej škole sa pomocou systému jednotných prihlášok môžu hlásiť aj študenti s vysvedčením vydaným v zahraničí. V rámci jednotného systému prihlášok na všeobecné a odborné školy sa študenti môžu hlásiť na päť rôznych škôl. Stačí vyplniť jednu prihlášku a zoradiť školy podľa preferencií. Jednotný systém prihlášok sa nevzťahuje na školy, kde sa musí preukazovať talent a nadanie.

Ako zatraktívniť remeslo

Podmienky na prijatie na univerzitné odborné smery či na odborné vysoké školy (tzv. polytechniky) nijako absolventov stredných odborných škôl nediskriminujú podľa školy, z ktorej vyšli, na rozdiel od Slovenska. Štúdium na strednej odbornej škole Fíni priblížili praxi. Študenti musia minimálne pol roka z troch rokov štúdia (rovnako dlho trvá štúdium na polytechnike) pracovať vo

firme. Praktickým zručnostiam sa školy venujú aj vo výučbe. Omnia, združená stredná škola v meste Espoo, kde študuje 10 000 študentov (z nich dve pätiny sú dospelí), napríklad kupuje pre študujúcich v stavebných odboroch pozemok. Na ňom študenti postavajú pod vedením majstrov rodinný dom, ktorý škola po dokončení predá za komerčnú cenu. Získané peniaze ďalej investuje napríklad na nákup materiálu na výrobu nábytku, ktorý navrhnu poslucháči dizajnu na partnerskej univerzite. Študenti zistili, že na univerzitu je ťažké sa dostať a keď skončia odbornú školu, zamestnajú sa ľahšie ako gymnazisti.

Málo hodín, vysoká kvalita

Vo Fínsku sa deti do školy môžu zviezť školským autobusom, školáci majú od roku 1942 obеды zadarmo a školy nepotrebujú školskú inšpekciu. Žiaci tu síce majú takmer najnižší počet vyučovacích hodín v rámci Európy, napriek tomu dosahujú najvyššiu kvalitu vzdelávania, ktoré sa v tejto krajine považuje za významný zdroj prosperity štátu. Počtom obyvateľov sa rovná tento štát približne Slovensku.

Učiteľ je dôležitý,

nie výsledky testovania

V marci 2004 sa vo Fínsku konala konferencia o výsledkoch medzinárodného merania kvality škôl PISA. Fíni skončili na čele pelotónu vyše štyridsiatich krajín. Námestník ministra školstva, ktorý na tejto konferencii vystúpil, povedal, že sú 3 hlavné dôvody, prečo dopadli dobre: po prvé učiteľia, po druhé učiteľia, po tretie učiteľia. Prečo dokážu fínske deti najlepšie spomedzi všetkých počítať, poznávať prírodu, čítať? Za ich vyspelosťou v týchto oblastiach stojí škola a fínski učiteľia. No tí k fanúšikom testovania rozhodne nepatria. Keď reportér Trendu zvrtol reč na túto tému, namiesto hrdosti na umiestnenie fínskych detí zažil skôr údiv. Domáci nechápali, prečo je okolitý svet meraním vedomostí taký posadnutý. Vyslovene skeptickí sú Fíni k nápadu, aby sa na základe výsledkov testovania žiakov posudzovala aj práca učiteľa. Úroveň poskytovaného vzdelávania fínsky štát zisťuje len pomocou pravidelného testovania žiakov z reprezentatívnej vzorky škôl a pomocou analýz, ktoré vypracováva vzdelávacia rada. Štátom predpísané kurikulum definuje vzdelávací obsah v jednotlivých predmetoch a požadované znalosti žiakov pomerne voľne. Aj napriek absencii štátnej školskej inšpekcie a tlaku cez celonárodné testovacie monitory fínski žiaci predstihujú rovesníkov z okolitých krajín.

Rozhodujúcou konkurenčnou výhodou fínskeho vzdelávacieho systému sú učiteľia. Fínsko je pravdepodobne jediná krajina na svete, ktorej sa darí získavať pre učiteľské univerzitné štúdium najlepších absolventov stredných škôl. Dôvodov je niekoľko.

Už historicky je učiteľ vo fínskej spoločnosti veľmi rešpektované povolanie. Po niekoľkých rokoch praxe zriaďovatelia škôl udeľujú učiteľovi, ktorý sa osvedčil, status tzv. permanentného úväzku. To znamená, že i v prípade zániku školy musí samospráva učiteľovi nájsť pracovné miesto. V kombinácii s platom mierne nad priemer mzdy v národnom hospodárstve (okolo 2 500 eur v hrubom pre učiteľa s pätnásťročnou praxou na II. stupni ZŠ) tak má pedagóg istejšiu perspektívu života príslušníka strednej triedy ako jeho slovenský kolega. No učiteľom vo Fínsku sa nestane hocikto.

Fínske verejné vysoké školy neprijímajú toľko študentov, koľko sa im finančne oplatí, ale ministerstvo im stanovuje presné počty uchádzačov, ktorých môžu prijať (tzv. numerus clausus). Pre všetky učiteľské smery je to ročne zhruba 5 700 uchádzačov. Počet prihlášok je štvornásobne vyšší. Len na porovnanie: na Slovensku v roku 2010 počet uchádzačov o učiteľskú profesiu prevyšoval počet prijatých 1,5-násobne, z nich tretina na štúdium ani nenastúpila.

Fakulty podrobujú prihlásených prísne- mu výberu, maturita a zvládnutie prijímacích testov nestačia. „Úspešný uchádzač musí mať okrem vysokého skóre v testoch aj výborné medziľudské zručnosti, zaniehanie pre prácu učiteľa a aspoň krátku skúsenosť s prácou s deťmi,“ vyjadril sa Jari Laukia, rektor helsinskej Univerzity aplikovaných vied. Štúdium učiteľstva je náročné, no zaujímavé, s množstvom praktických cvičení, takže absolventi majú veľmi dobrú predstavu, čo ich v praxi čaká.

Keď menej je viac

V škole učiteľia a žiaci strávia 188 dní v roku, čo je o 32 dní menej ako kórejskí žiaci, ktorí si v PISA testoch počínajú rovnako dobre ako Fíni. Ak fínski učiteľia strávia učením v triede v priemere o 14 percent menej času, ako je priemer za OECD, no svojich žiakov dokážu naučiť základným schopnostiam a vedomostiam nadpriemerne úspešne, hovorí to čosi o efektívnosti ich práce. Zvyšovanie kvalifikácie a odborných zručností je nepísanou povinnosťou každého fínskeho učiteľa, na ktorú má vyčlenené tri pracovné dni v roku. V tom vo Fínsku funguje slobodný trh, žiadna legislatíva neupravuje ďalšie vzdelávanie učiteľov. Od učiteľov na stredných odborných

školách však štát vyžaduje, aby v priebehu každých piatich rokov išli na dva až tri týždne pracovať do firmy pôsobiacej v ich odbore.

Fínska reforma

Úroveň vzdelania sa vo Fínsku zvyšuje od roku 1960, keď sa začala veľká reforma školstva. Jej cieľom sa stalo zavedenie spravodlivého a rovnocenného prístupu k vzdelaniu, ktorý má vyrovnať sociálne rozdiely medzi občanmi, modernizácia systému v súlade so zásadami celoživotného vzdelávania a dosiahnutie medzinárodnej kompatibility. Všetci zainteresovaní sa snažia na týchto cieľoch zodpovedne pracovať. Dobré školstvo musí mať aj finančnú podporu. Vo Fínsku sa na školstvo vynakladá 5,8 % HDP.

Rovnosť šancí

Všetci žiaci musia mať bez ohľadu na vek, bydlisko, finančnú situáciu rodiny, pohlavie, vzdelanie rodičov či rodný jazyk rovnaké podmienky. Preto sa výber školy riadi podľa bydliska dieťaťa. U nás stále niektorí argumentujú, že školy musia o žiaka súperiť, vo Fínsku hovoria, že všetky školy musia dosahovať vysokú

Okrem školskej telesnej výchovy a budovania vzťahu k športu sa vo fínskych školách od čias 2. svetovej vojny podávajú pre žiakov bezplatné obedy. Štátu záleží na tom, aby dospievajúca generácia dostávala správnu výživu a naučila sa správnym stravovacím návykom. Školské stravovanie je na vysokej kultúrnej úrovni. Žiaci si vyberajú jedlo zo švédskych stolov, kde majú hlavné jedlo, prílohy, zeleninové šaláty, pečivo. Žiakov takto vychovávajú k zodpovednosti pri naberaní jedla, odpadá problém, že jedlo žiakovi nechutí. Každý žiak má možnosť nabrat si toľko jedla, koľko mu prospíše. Na pitie sa podáva voda alebo mlieko. Školské stravovanie myslí aj na vegetariánov.

Interaktívne tabule

Úspech fínskej ekonomiky tkvie vo vládnej politike masívnej podpory vzdelávania. Kvalitné školy sú základom toho, že ekonomika Fínska rástla od polovice 90. rokov rýchlejšie, ako bol celoeurópsky priemer. Fínsko je krajinou, ktorá sa v svetovom meradle veľmi silno orientuje na informačné a komunikačné technológie. Vo fínskych školách sa IKT nevyučuje ako samostatný predmet, ale

tried. Zaujímavosťou je, že vo Fínsku sa nefiltruje žiakom prístup k internetovým stránkam.

Počítače

Fíni riešia problém prevádzky a údržby počítačov na školskej a obecnej úrovni. Vybraný učiteľ v škole sa stará o odstraňovanie drobných problémov s informačnou technikou. Všeobecne platí jednoduché pravidlo – čo nevie opraviť a vyriešiť do 15 minút, to zabezpečí obec, ktorá platí niekoľko profesionálnych administrátorov, ktorí vzdialené školské počítače udržiavajú v prevádzkyschopnom stave. Za nákup a vybavenie školy počítačmi zodpovedá riaditeľ, ktorý v rámci celkového rozpočtu školy musí na túto oblasť prirodzene myslieť. Inak by jeho škola začala zaostávať. Je na riaditeľovi, ktoré vybavenie a za koľko nakúpi. Nakupuje sa zvyčajne od firiem vybraných zriaďovateľom, od ktorých môže služby a techniku nakupovať. Obce ako zriaďovatelia sa snažia poskytovať bezdrôtové pripojenie k internetu nielen žiakom, ale automaticky aj učiteľom a všetkým štátnym zamestnancom. Niektoré školy zapožičiavajú za menší poplatok prenosné počítače aj domov.

Národný vzdelávací plán

Školský rok vo Fínsku sa začína začiatkom augusta a končí druhý júnový týždeň. Vo Fínsku nie sú špeciálne školy. Slabší žiaci so vzdelávacími problémami pracujú podľa individuálnych osnov v bežných triedach alebo sa učia v špeciálnych triedach. Títo žiaci majú právo na asistenta na celý deň alebo časť dňa. Rovnakú možnosť majú aj zdravotne hendikepované deti, ktorým stupeň postihnutia dovoľuje navštevovať školu. Výučba v základných školách je založená na národnom vzdelávacom pláne, ako sa o to usilujeme v pláne reformy aj na Slovensku. Vzdelávací plán je základom pre to, aby deti vo všetkých ZŠ získali rovnaké množstvo vedomostí a zručností pre svoju ďalšiu kariéru a osobnostný rozvoj. Sú tu definované povinné predmety, ich ciele, spôsob výučby, ciele školskej dochádzky pre celú ZŠ ako celok, hlavné kritériá hodnotenia a minimálny počet vyučovacích hodín týždenne podľa ročníkov. Na konci ZŠ dostáva každý žiak svoje záverečné vysvedčenie. Znamky z neho sú uvedené aj v národnom registri, ktorý majú k dispozícii SŠ.

Mimoškolské aktivity

Školy môžu poskytovať niektoré mimoškolské aktivity ako hlavné predmety,

pokračovanie na str. 17

kvalitu. Oproti Slovensku Fíni víťazia aj v inom parametre – slovenské dieťa má veľký problém, ak sa narodí v chudobnej rodine a ešte horšie je, ak jeho rodičia majú nízke vzdelanie. Jeho výsledky sú spomedzi všetkých krajín, kde sa robila PISA, najviac závislé práve od týchto momentov. Každý žiak vo Fínsku má presne určenú svoju základnú školu a ak je táto škola vzdialená viac ako 5 km od zastávky verejnej dopravy, má možnosť zdarma využívať školský autobus.

Školské stravovanie

Osobitnou kategóriou je zdravie žiaka.

sa prelína všetkými predmetmi. Všetky školy musia mať vlastný plán integrácie informačných technológií do výučby a musia byť schopné preukázať, že podľa tohto plánu aj pracujú. V národnom kurikulu sa napríklad uvádza, že vybrané metódy majú u študentov vzbudzovať túžbu po vzdelaní a podporovať vzdelávanie cez interakciu žiakov. Fínske učebne sú poväčšine vybavené interaktívnymi tabuľami. Fíni túto investíciu považujú za nákladnú a snažia sa tabule maximálne využívať. Multimediálny počítač pripojený k internetu a premietajúci obraz na plátno majú 2/3 fínskych

Spomínáme

Ing. Ján Gašperan

ako absolvent Stavebnej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, odbor pozemné stavby, absolvent doplnkového pedagogického štúdia na tej istej vysokej škole, absolvent Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, odbor manažment školstva a školy, a odboru právo na Univerzite tretieho veku Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici pôsobil vyše 23 rokov ako stredoškolský pedagóg a odborný poradca pre školskú inšpekciu v oblasti vyučovania odborných predmetov, zároveň bol aj lektorom a poradcom stredoškolskej odbornej činnosti a bol autorom celoštátnych učebných pomôcok.

Za 22 rokov pôsobenia v odboroch vo funkciách predsedu Rady základných organizácii a predsedu Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku, obhajoval záujmy pedagogických a nepedagogických zamestnancov na úrovni regiónu, ako aj celoštátnej úrovni. Zasadzoval sa za skvalitnenie mzdových, sociálnych a pracovných podmienok zamestnancov školstva.

Vo funkcii viceprezidenta pre nevýrobné odborové zväzy Konfederácie odborových zväzov Slovenskej republiky bol členom tripartity a hlavným vyjednávačom pre kolektívne vyjednávanie o kolektívne zmluvy vyššieho stupňa pre zamestnancov štátnej a verejnej služby. Jeho snahou bolo vytvorenie a presadzovanie korektných vzťahov medzi odbormi a zamestnávateľskými organizáciami v školstve, zdravotníctve, kultúre, a v ostatných organizáciách zamestnávajúcich zamestnancov štátnej a verejnej služby.

V rámci medzinárodnej činnosti bol zástupcom odborového zväzu v EI (Education international – organizácie Celosvetového vzdelávania) a členom výboru ETUCE (European Trade Union Commission for Education – Európskej odborárskej komisie pre vzdelávanie). Aktívne sa zúčastňoval na príprave a vytvorení európskeho a národného sociálneho dialógu v školstve. Menovaný v rokoch 2010 až 2012 zastupoval zamestnancov Slovenska vo funkcii radcu v Európskom hospodárskom a sociálnom výbore v Bruseli.

Pravidelne publikoval články v Učiteľských novinách, v časopise Pán UČITEL, Euroreport, Aktuality zväzu, Škola, manažment, ekonomika, legislatíva a iných printových médiách. Svojimi vecnými a fundovanými argumentmi v elektronických médiách vplýval na informovanosť širokej verejnosti o práci odborov, ako partnera zamestnávateľov pri vzájomnej spolupráci a riešení problémov školských zamestnancov.

Ing. Ján Gašperan je spoluautorom a aktívnym realizátorom projektov zväzu spolu financovaných z grantov Európskej únie, grantov z krajín Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu, ako aj grantov z krajín V4 – Vyšehradského fondu.

Bol spoluautorom ankety o najobľúbenejšieho učiteľa, učiteľku na Slovensku – Zlatý Amos, ktorá mapuje vzťahy medzi žiakmi a učiteľmi v školách a školských zariadeniach. Uvedené podujatie prispieva k tradícii oceňovania učiteľov za aktívnej účasti žiakov a tým k popularizácii učiteľského povolania a školstva.

Menovaný bol držiteľom viacerých ocenení v podobe pamätných plakiet zo škôl a školských zariadení, ako aj Zlatej medaily udelenej rektorom Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a Pamätnej plakety udelenej Predsedníctvom Slovenskej akadémie vied. V roku 2012 mu bola udelená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Veľká medaila sv. Gorazda za zásluhy pre rozvoj slovenského školstva.

Čeť jeho pamiatke.

Mal nás všetkých rád a chcel ešte veľmi žiť,
ale prišla tá chvíľa, keď musel do večnosti ísť.
Nechajme ho ticho spať, čo bolo súdené, muselo sa stať.
Kto ho poznal, spomenie si, kto ho mal rád, nezabudne.
Lebo neumiera ten, kto žije v našich srdciach.

Zbohom, pán predseda

*O*sud krútiaci koleso dejín veľmi tvrdo postihol komunitu nás školákov. Po viacerých výstražných signáloch poslal dňa 13. júla 2012 navždy do večnosti nášho viacnásobného predsedu zväzu pána Ing. Jána Gašperana.

Tri volebné obdobia stál na čele viac ako 50-tisícovej základne školských odborárov. Počas tohto obdobia sa levím podielom pričínal o výrazné posilnenie statusu nášho zväzu, s dôslednosťou jemu tak vlastnou budoval imidž našej organizácie. Vďaka jeho manažérskym schopnostiam prerástol zväz nad rámec známych štandardov. Zastupovanie zamestnancov v školstve a kvalitatívny posun v podmienkach ich práce presadzoval neustále na čelách a ťažkých rokovaniach s ústrednými orgánmi štátnej správy a s ostatnými sociálnymi partnermi. Pedagógovia, odborní a nepedagogickí zamestnanci – odborári boli v jeho vyjadreniach najčastejšími termínmi, ku ktorým vždy prirad'oval požiadavky, s ktorými prichádzal na rokovania s cieľom zabezpečiť im dôstojné pracovné, sociálne podmienky a náležitú úroveň odmeňovania.

Počas 12 rokov riadenia zväzu sa predovšetkým jeho zásluhou zveľadil zväz aj v materiálnej oblasti. Stál pri zrode a osobne riadil výstavbu vzdelávacieho a regeneračného centra v Kežmarských Žľaboch, pri rekonštrukcii rekreačných zariadení Crocus a Čingov. Tieto predstavujú v súčasnosti nadštandardnú úroveň poskytovaných služieb predovšetkým pre našich členov.

Významné bolo jeho pôsobenie vo funkcii viceprezidenta KOZ SR pre nevýrobné zväzy. Tu sa výrazne zapísal pri formovaní odborovej politiky Slovenskej odborovej centrálnej a ako delegovaný zástupca aj v medzinárodných odborových orgánoch, kde presadzoval záujmy KOZ SR a nášho zväzu.

V osobe Ing. Jána Gašperana stráca zväz a celé odborové hnutie SR významného funkcionára, ktorý zasvätil svoj život práci pre blaho iných. Taký je údel odborových predákov a on v tejto pozícii predstavoval extra triedu. Smútime za Tebou, pán predseda, budeš nám chýbať, no Tvoje meno, Tvoja osobnosť zostáva v našich spomienkach.

Nech Ti je zem slovenská, zem, ktorú si tak miloval, ľahká.

Zbohom, náš Jano

Pod'akovanie

Vedenie Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku ďakuje členom vlády SR, ministrom školstva, vedy, výskumu a športu Dušanovi Čaplovičovi, ministrom práce sociálnych vecí a rodiny Jánovi Richterovi, bývalému ministrovi školstva Eugenovi Jurzycovi, prezidentovi KOZ SR Miroslavovi Gazdíkovi, generálnemu tajomníkovi ETUCE Martinovi Rømerovi za osobnú účasť na poslednej rozlúčke

s pánom Jánom Gašperanom a prezidentovi SR Ivanovi Gašparovičovi za kondolenciu zaslanú rodine zosnulého a zväzu.

Rovnako ďakujeme všetkým, ktorí svojou kondolenciou a účasťou na pohrebe prispeli k zníženiu smútku za stratou významnej osobnosti, ktorou Ján Gašperan bol pre svoju rodinu a pre Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku

Spomíname

*„Priateľ priateľa nezradí
– toho si sa držal, to je Tvoj odkaz okoliu.“*

*Dňa 16. apríla 2012 v ranných hodinách odišiel
spomedzi nás priateľ, odborár telom i dušou,
výborný otec, predseda Rady ZO OZ PŠaV
na Slovensku okr. Nové Zámky, spoľahlivý
učiteľ – telocvikár a tréner*

PaedDr. Pavol Pečimúth

„Nezomrel ten, kto ostáva v ľudských srdciach“

*Dňa 19. mája 2012 nás po ťažkej chorobe navždy
opustil náš priateľ, kolega, dlhoročný predseda
rady predsedov základných organizácií
na Univerzite Komenského a člen rady
OZ PŠaV na Slovensku*

doc. PhDr. Jozef Hoško, CSc.

a tak sa špecializovať, napríklad jazyky, hudbu, šport atď. Medzipredmetové oblasti na úrovni základného vzdelávania sú stanovené takto: osobnostný rast, kultúrna identita, medzinárodné vzťahy, mediálna výchova a komunikácia, angažované občianstvo a podnikanie, zodpovednosť za životné prostredie, rozvoj a udržateľný spôsob života, bezpečnosť a doprava, technika a jednotlivci. Zriaďovateľom ZŠ sú obce a mestá. Ich povinnosťou je zabezpečiť bezplatnú výučbu, stravovanie, dopravu. Žiaci majú zadarmo učebnice a učebné pomôcky. Základné školy dostávajú v priemere 75 eur na učebnice a pomôcky pre 1 žiaka polročne. Na jedného učiteľa pripadá priemerne 16 žiakov, čo je ovplyvnené pôsobením asistentov v triedach. Reálne je počet žiakov na učiteľa vyšší.

Počítače neodrádzajú od čítania

Zámerom Fínska je vytvoriť také školské prostredie, do ktorého budú okrem samotného vyučovania patriť aj ranné a popoludňajšie klubové a krúžkové aktivity. V súčasnosti na jednej tretine škôl nejestvujú žiadne organizované mimoškolské aktivity. Obce to vysvetľujú tým, že sa znižuje počet žiakov. Prognostici vo Fínsku hovoria, že do 10 rokov sa počet detí v školách zníži o 60-tisíc. Voľný čas sa vo Fínsku vníma ako priestor na rozvoj záujmových aktivít dieťaťa, rozvoj jeho pohybových, technických a umeleckých predpokladov. Na prestávku počas vyučovania chodia všetky deti von až do $-11\text{ }^{\circ}\text{C}$. Ani bez dohľadu učiteľov tam nie je krik, pestuje sa uvedomelá disciplína a najmä zodpovednosť. Vo fínskych školách sa venuje veľká pozornosť čítaniu, ale aj rozvoju ďalších záľub a záujmov. Je tu rozvinutá sieť knižníc. Fínske deti si podľa výskumov požičiavajú v priemere jednu knihu týždenne. Od rodičov škola očakáva, aby rodičia aspoň 15 minút denne svojim deťom v rannom veku čítali. Fínski učitelia okrem toho potvrdzujú, že aktívni používatelia počítačov bývajú zároveň aj aktívnymi čitateľmi.

Dobry život pre všetkých

Rodina i škola majú podobné priority. Učiteľ, škola, vzdelanie majú náležitú prestíž i úctu. Sú považované za skutočnú hodnotu a základ budúceho úspechu človeka. Fínska spoločnosť vytvára na prácu školy také podmienky, aby mohla plniť svoju významnú úlohu. Školstvo sa vníma ako oblasť najzmysluplnejších investícií, a nie ako nákladová položka rozpočtu.

Ingrid Gamčíková,
predsedníčka KR Združenia ZŠ

Fínske školstvo ako motivačný vzor?

Ešte stále počúvam, že vzorom, ako zdokonaľiť naše školstvo, bude vraj školstvo fínske. Prečo nie? Veď výsledky fínskych žiakov v medzinárodných meraniach výsledkov vzdelávania ho udržiavajú už vyše päťdesiat rokov na najvyšších priečkach rebríčkov. Slovensko máva svoje šteblíky na opačnom konci.

Fíni za celý ten čas tvrdohlavo tvrdia, a podľa toho aj konajú, že kvalita „produktov“ žiadnej vzdelávacej sústavy nemôže prevýšiť kvalitu učiteľov. Oni na učiteľovanie dokážu získať najkvalitnejších absolventov vysokých škôl, a keď takýto absolvent nastúpi, nečakajú, že si sám zo všetkým poradí. „Rovnakopredmetoví“ učitelia sa na vyučovanie sa často pripravujú spoločne a v úväzku na to majú každý týždeň zarátaný poldeň. Vo Fínsku sa nemôže stať, aby sa vydával, a navyše za štátne peniaze, učebnicový brak. Na počet žiakov je tu najviac učiteľov – špeciálnych pedagógov, ktorí sa venujú zaostávajúcim žiakom. V niektorých školách je ich až 15 %. Riaditelia škôl len v malej miere

plnia úlohu manažérov, svoju pozornosť sústreďujú na pedagogické usmerňovanie svojich kolegov. A podiel fínskych škôl na čerpaní verejných finančných zdrojov? Radšej sa neporovnávajme, aby sme si závišťou neublížili. Ak sa aj nový školský top manažment nadchýna našim celoplošným testovaním, možno si nevšimol, že špičkové Fínsko nemá žiaden celoplošný oficiálny kontrolný mechanizmus a výsledky neoficiálnych kontrol ostávajú dôverné.

Takže fínske školstvo ako motivačný vzor? Prečo nie? Prečo nie napríklad(!) aj fínske? Ale čím a ako v slovenskej realite.

Jozef Smida

Stredné školy športovali

Združenie stredného školstva zorganizovalo 22. júna 2012 v Prešove na SOŠ technickej Volgogradská 1 úspešný, už 15. nohejbalový turnaj o Pohár predsedu ZSŠ. Dlhoročná tradícia našla pokračovanie aj tento rok. Víťazi regionálnych kôl jednotlivých rád, doplnení o vlaňajšieho víťaza a reprezentantov usporiadateľskej školy sa stretli v neľútostnom boji o získanie putovného pohára. Z celkového hodnotenia zápasov v systéme každý s každým sa stali víťazmi členovia družstva z RC Tornaľa. Ako najlepší smečiar bol vyhodnotený Jožko Hrubej z RC Tornaľa, ktorému po predošlých zdravotných problémoch gratulujeme k návratu k výbornej forme a k viacnásobnému ohodnoteniu. Za najužitočnejšieho hráča bol určený člen družstva zo SOŠ technickej F. Hečku Levice Miloš Kollár a ako najlepší podávač bol vyhodnotený Zdeněk Buchlák z družstva SOŠ Martin.

Touto cestou ďakujem vedeniu usporiadateľskej školy za poskytnutie veľmi dobrého prostredia, kvalitnú stravu a príjemné ubytovanie účastníkov turnaja. Úprimne ďakujem aj kolegom z rady ZO OZ SŠaZ východoslovenského regiónu, menovite jej predsedovi Ľubošovi Kvašňákovi, športovému riaditeľovi turnaja Ondrovi Škodymu a samostatnej odbornej referentke rady Lydke Bodnárovej za výbornú spoluprácu pri organizovaní celého turnaja.

Športu zdar!

Martin Maták
podpredseda zväzu
a predseda združenia
stredného školstva

Úvodné rokovania

na zasadnutiach Klubu dekanov fakúlt SR a Slovenskej rektorskej konferencie

V novom funkčnom období boli od 6. zjazdu zväzu predstavitelia predsedníctva prizvaní na rokovania reprezentatívnych orgánov vysokých škôl.

Dňa 30. mája 2012 sa na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave uskutočnilo zasadnutie Klubu dekanov fakúlt VŠ SR, ktoré viedol jeho predseda prof. Ing. Ján Tomáš, CSc.

Za zväz boli na zasadnutí prítomní Ing. Pavel Ondek a doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.

Úvodné slovo mala PhDr. Dagmar Valentovičová, prorektorka, ktorá privítala prítomných dekanov a hostí oboznámila o ich činnosti, zameraní a postavení univerzity medzi VŠ na Slovensku.

Prof. Ing. Viktor Smieško, CSc., predseda rady VŠ SR, zdôraznil, že napredovanie slovenských univerzít si okrem finančnej stability vyžaduje aj legislatívnu stabilitu. Poukázal tiež na rozdielnosť a neustále sa meniace kritériá na prerozdelenie finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre jednotlivé univerzity, ďalej na riešenie potenciálnych problémov s garantmi študijných programov z pohľadu vekovej štruktúry, akým spôsobom bude treba získavať financie na činnosť VŠ aj z iných zdrojov, tiež o nutnosti rozlíšenia výskumných univerzít od vzdelávacích, podporením rozdielov v metodike prerozdelenia financií.

Prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., prezident Slovenskej rektorskej konferencie, predstavil priority SRK k programovému vyhláseniu vlády SR v akademickej, finančnej a vo verejnoobstarávacej oblasti, pričom je nutná akceptácia európskych štandardov kvality vzdelá-

vania. Ďalej hovoril o kategorizácii publikačnej a umeleckej činnosti, znížení objemu financií na projekty APVV v porovnaní s predchádzajúcim obdobím takmer o polovicu.

Dr.h.c. mult. prof. JUDr. Mojmir Mamojka, CSc., poslanec NR SR a predseda výboru pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport, hovoril o nutnosti vypracovania racionálnej koncepcie vysokoškolského vzdelávania na Slovensku, kreditovom systéme, mobilite študentov, novelizáciách vysokoškolského zákona.

Prof. Ing. Ľubor Fišera, DrSc., predseda Akreditačnej komisie SR, vo svojom príhovore vysvetlil podstatné časti metodiky zostavenia hodnotiacej správy vysokej školy z priebežného hodnotenia kvality poskytovaného vzdelávania, o zmenách v pripravovanej komplexnej akreditácii.

Ing. Pavel Ondek, predseda OZ PŠaV na Slovensku, vo svojom úvodnom vystúpení pred členmi Klubu dekanov podal základné informácie o aktuálnom dianí v školských odboroch, o požiadavkách odborárov vo vzťahu k programovému vyhláseniu vlády, o oficiálnych stretnutiach s Petrom Kažimírom, podpredsedom vlády a ministrom financií, a Dušanom Čaplovičom, ministrom školstva, vedy, výskumu a športu SR a o pripomienkovaní pripravovaných krokov a nutnosti zvýšenia finančných zdrojov na slovenských univerzitách. Rokovanie bolo ukončené diskusiou, v ktorej vystúpili dekaní fakúlt a pozvaní hostia.

V dňoch 31. mája a 1. júna 2012 sa na Trnavskej univerzite uskutočnilo 61. riadne zasadnutie Slovenskej rektorskej konferencie. Za zväz sa na rokovaní v univerzitnej aule Pazmaneum zúčastnili Pavel Ondek a Miroslav Habán. Rokovanie viedol prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., prezident SRK.

V úvode druhého rokovacieho dňa vystúpila Ing. Mgr. Iveta Kopasová, generálna riaditeľka Agentúry pre štrukturálne fondy EÚ MŠVVŠ SR. Vo svojom referáte poukázala na kritické miesta čerpania štrukturálnych fondov Európskej únie v operačnom programe Veda a výskum, ktoré sú určené pre

vysoké školy a vedecké inštitúcie. K problémom sprevádzajúcim verejné obstarávanie diskutovali rektori z jednotlivých slovenských vysokých škôl.

V ďalšom príspevku prof. Ing. Ľubor Fišera, DrSc., predseda Akreditačnej komisie SR uviedol metodický postup pri spracovaní hodnotiacej správy VŠ, ktorú musí každá univerzita predložiť do konca augusta.

Medzi hlavné body programu patrilo vystúpenie Dušana Čaploviča, ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR, v ktorom sa zameral hlavne na pripravovanú novelizáciu zákona o VŠ, vyhodnotenie koncepcie rozvoja školstva do roku 2010 a vypracovanie koncepcie do roku 2020, sociálne štipendiá, možnosť spoplatnenia dennej formy vysokoškolského štúdia vyučovaného v cudzích jazykoch a ďalšie oblasti týkajúce sa fungovania univerzít a priamo riadených organizácií.

Ing. Pavel Ondek vo svojom vystúpení prezentoval aktuálnu situáciu v školských odboroch na Slovensku, zvýraznil požiadavky zamestnancov vysokých škôl v nadväznosti na dlhodobé podfinancovanie slovenských univerzít a vo vzťahu k príprave rozpočtu SR na rok 2013.

Miroslav Habán,
podpredseda zväzu a predseda
združenia VŠ a PRO

Novela zákona o vysokých školách z pohľadu odborárov

Odborové orgány a reprezentácia VŠ sa stotožňujú s návrhom cieľenej novelizácie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Združenie vysokých škôl a priamo riadených organizácií OZ PŠaV na Slovensku vyslovuje nesúhlas s možnosťou napísania úplne nového znenia zákona. Súčasne vyjadruje nesúhlas s termínom pripomienkovania takej významnej novely zákona z dôvodu, že väčšina zamestnancov vysokých škôl, ako aj ostatných zamestnancov univerzít čerpá v letnom období dovolenky.

Zásadné pripomienky sú k navrhovanej dĺžke externého štúdia, tiež k prijímaniu vysokoškolských učiteľov na dobu určitú viackrát a dlhšie, čo je v rozpore so Zákonníkom práce a malo by to byť v súlade s európskym právom.

Ďalšie pripomienky a návrhy sú:

§ 47 – upraviť zriaďovanie súkromných VŠ analogickým spôsobom, ako je zriaďovanie verejných VŠ z dôvodu rovnosti pred zákonom.

§ 74 ods. 1, za slovo výskumní pracovníci vložiť laboranti, technici vysokých škôl. Zdôvodnenie: laboranti a technici na vysokých školách tvoria významnú časť zamestnancov, hlavne na fakultách technického, prírodovedného a medicínskeho zamerania.

§ 75 ods. 1 zmeniť znenie nasledovne: „(1) Zamestnanec vysokej školy zaradený na pracovnom mieste vysokoškolský učiteľ môže pôsobiť na funkčnom mieste profesor, hosťujúci profesor, docent, odborný asistent, asistent a lektor, ak spĺňa predpoklady a požiadavky stanovené týmto zákonom.“

Zdôvodnenie: V zákone sú rôzne pojmy „zamestnanec“, „pracovné miesto“, „miesto“, čo v praxi robí problémy. Vychádzame z konštrukcie uvedenej v dôvodovej správe k zákonu a v metodickom usmernení Ministerstva školstva SR č. 2/2002. Pracovné miesta by mali byť definované ako miesta vysokoškolského učiteľa. To by malo byť dohodnuté v pracovnej zmluve ako druh práce na dobu neurčitú. Takto definovaný druh práce je „široký“. V jeho rámci môže vysokoškolský učiteľ pôsobiť

na funkčnom mieste profesor, hosťujúci profesor, docent, odborný asistent, asistent a lektor na dobu určitú.

§ 75 vložiť nový odsek 12 s nasledujúcim textom:

a) Učiteľ vysokej školy má právo po 5-ročnom pracovnom pomere na tej istej vysokej škole na dlhodobý zahraničný študijný pobyt na renomovanom zahraničnom pracovisku v trvaní minimálne 6 mesiacov.

b) Učiteľ vysokej školy má právo po 10-ročnom pracovnom pomere na tej istej vysokej škole na dlhodobý zahraničný študijný pobyt na renomovanom zahraničnom pracovisku v trvaní minimálne 12 mesiacov.

Zdôvodnenie: Európska mobilita musí byť súčasťou kvalifikačného profilu učiteľa vysokej školy. Aktuálne mobilitu žiada predseda Barroso od učňov v rámci tézy „mládež v pohybe“, prečo ju neumožniť učiteľom vysokých škôl. Zároveň by to aj ovplyvnilo lepšie čerpanie prostriedkov z Európskych programov.

Toto právo treba vložiť zrkadlovo do povinnosti na získanie vedecko-pedagogických a vedecko-umeleckých hodností.

§ 80 vložiť nový § 80 a) s nasledujúcim textom:

„Na vysokých školách sa v oblasti vzdelávacej a na výskumných, vývojových, liečebno-preventívnych alebo umeleckých činnostiach zúčastňujú laboranti a technici vysokých škôl.“

Zdôvodnenie: Časť 8 zákona 131/2002 o vysokých školách „Zamestnanci vysokých škôl“ taxatívne vymenúva zamestnancov vysokých. Laboranti a technici, hoci tvoria významnú skupinu zamestnancov najmä na fakultách medicínskeho, prírodovedného a technického typu, nie sú v zákone vôbec zaznamenaní.

§ 102 vložiť do ods. 2, písmeno z) s nasledujúcim textom:

„vypracováva štátnu politiku racionálnej výživy a verejného stravovania študentov vysokých škôl“.

Zdôvodnenie: Žiaden orgán štátnej správy sa v súčasnosti nestará o racionálnu výživu študentov vysokých škôl, hoci predstavujú významný populačný súbor cca 300 000 osôb. Správne výživové návyky získané na VŠ majú predpoklad prenášať sa do ďalšieho

života osoby študenta a jeho rodiny a tak zlepšovať zdravotný stav celej populácie.

Návrhy na zaradenie nových ustanovení:

1) o niektoré ustanovenia špecifikujúce uznávanie predchádzajúcej praxe (validation des acquis professionnels et des experiences),

2) o zvýraznenie úloh vysokých škôl v celoživotnom vzdelávaní rovnako v kontexte s permeabilitou foriem štúdia v ktoromkoľvek úseku života,

3) o upravenie pracovných pomerov, resp. funkčných období vedúcich pracovníkov nepedagogického charakteru,

4) na účely iných zákonov za vedúcich zamestnancov považovať aj prorektorov vysokých škôl a dekanov a prodekanov VŠ,

5) obligátne zriadenie hospodárskej komisie akademických senátov,

6) o daňové úľavy fyzických a právnických osôb vo vzťahu s prispievaním na štúdium a výskum,

7) o legislatívne odkazy na odmeňovanie akademických funkcionárov na iné zákony,

8) podmienky na priznávanie sociálneho štípendia majú byť stanovené zákonom, t. č. uvedené len vylučujúce podmienky.

Dňa 3. augusta 2012 sa k pripomienkam odborárov uskutočnilo rozporové konanie, na ktorom sa za Ministerstvo školstva, vedy a mládeže SR zúčastnil prof. Ing. Peter Plavčan, CSc., generálny riaditeľ sekcie vysokých škôl, za Združenie VŠaPRO MUDr. Alexander Kurtanský. Rozpory boli odstránené a od pripomienok bolo upustené v prípade § 75 ods. 1. Odstránenie rozporu a čiastočná akceptácia bola dosiahnutá v prípadoch § 75 nový odsek 12, § 77 ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 6 a ods. 8. a § 102.

Na základe výsledkov rozporového konania je možné konštatovať, že sa dosiahol mierny pokrok, väčšina pripomienok nad rámec návrhu bude však akceptovaná v ďalšej novele zákona.

Miroslav Habán,
podpredseda zväzu a predseda
združenia VŠ a PRO

Alexander Kurtanský,
člen Výboru VŠaPRO a predseda Rady
predsedov odborových organizácií
Univerzity Komenského v Bratislave

Odkiaľ sa vyrojili toľkí radikáli

– kritici činnosti odborového zväzu?

Informáciu o tom, že v slovenskom školstve nie je všetko v poriadku, už azda nemajú len mimozemšťania. V posledných dvoch-troch rokoch sú nadmieru nespokojní všetci zamestnanci (od upratovačky až po riaditeľa) s odmeňovaním. Nevalorizácia platov a celkovo nízka úroveň odmeňovania v porovnaní s inými rezortmi (o krajinách EÚ ani nehovoriac) len zhoršujú sociálne postavenie zamestnancov škôl a školských zariadení v spoločnosti. S kvalitou a úrovňou vzdelávania to tiež ide dolu vodou. Stav budov, vybavenie učebnými pomôckami, zabezpečenie prevádzky väčšiny škôl i zariadení je na zaplkanie. Nebyť projektov a financií z EÚ, tak zateplenie budov, nové okná či strechy, zmodernizované telocvične by školy vôbec nemali. Už hocijaká žiačka, žiak, rodič dnes pošlú svojho učiteľa rovno do p.... To všetko je dôsledok prázdnych sľubov všetkých doterajších vlád na Slovensku od roku 1989 a ich vizitka. Je to výsledok totálnej ignorancie a nezáujmu o naplnenie vyhlásení o prioritě vzdelávania.

Aj preto trpezlivosť zamestnancov gradovala a vyústila do najmasovejšieho prejavu nespokojnosti od tzv. nežnej revolúcie. Vlni v septembri sa stretli tisícky učiteľov i učiteľiek, vychovávateľov i vychovávateľiek, majstrov i majsteriek, kuchárov i kuchárovi, školníkov i školníčok, upratovačiek, riaditeľov i riaditeľiek, docentov i asistentov na námestí pred Úradom vlády Slovenskej republiky v Bratislave. Všetci dali jasne a veľmi hlasne najavo, že pohár ich trpezlivosti už pretiekol a odkázali odborovému zväzu, že sú ochotní ísť za svoje platové požiadavky a zlepšenie sociálneho postavenia aj štrajkovať. Požiadavky zamestnancov členov zväzu boli formou

memoranda predložené vláde SR v tom čase premiérky Ivety Radičovej. Boli to požiadavky na financovanie školstva na úrovni vyspelých krajín EÚ a platové požiadavky na zlepšenie sociálneho postavenia pedagogických aj nepedagogických zamestnancov, ktoré však boli dlhodobého rázu, tzn. na 4-ročné obdobie vlády. V čase, keď najvyšší orgán zväzu mal rozhodovať a vyhlásiť ostrý štrajk, už vláda nebola – padla. Preto štrajk vyhlásený nebol – nemal byť proti komu!

Ale niektorí radikáli to nechceli a dodnes nechcú pochopiť. A ihneď spustili štvavú kampaň proti odborom a najmä proti vedeniu odborov a nemali zábrany svoje výlevy uverejňovať ani na internetovej stránke zväzu. Pár „nadšencov“ sa rozhodlo silu odborov rozbiť a založiť si tzv. nové. Údajne akčnejšie, radikálnejšie odbory, vraj schopné ihneď vyhlásiť štrajk. A opäť nemajú zábrany (a možno ani nič inšie nedokážu) nevyberane kritizovať odbory. Sľubujú zázraky na počkanie, také radikálne zmeny v školstve, aké sme vraj od revolúcie nezažili. Len oni sú tí spasitelia, ktorí urobia zázrak na počkanie.

Poteší nás, keď svoje sľuby naplnia. Bolo by však férovejšie, keby konečne povedali aj to, ako svoje predstavy zrealizujú. Odborový zväz má totiž svoje kroky a požiadavky premyslené a je aj kompetentný na ich presadenie. Má na to aj patričné zastúpenie v dôležitých rozhodovacích orgánoch. Toto sme dosiahli len roky budovaným serióznym a odborne fundovaným sociálnym dialógom.

Preto sa skúste zamyslieť, kolegovia – odborári nad tým, či ten, kto sľubuje také zásadné zmeny za pol roka, nie je naozaj len dobrodruh, ktorý sleduje najmä svoj vlastný prospech.

Nové vedenie našich odborov vedie veľmi intenzívny, serióznym a najmä odborne podložený dialóg s novou vládou SR, predovšetkým ministrom školstva pánom Čaplovičom i ministrom financií pánom Kažimírom. Máme záujem stretnúť sa

a rokovať o problémoch, ktoré sa v školstve za 20 rokov nakopili, aj s predsedom vlády SR pánom Ficom. Podporujeme otvorenie zákonov o štátnej správe v školstve, financovaní i odbornom vzdelávaní a tiež máme záujem o novelu zákona o pedagogických a odborných zamestnancov. Samozrejme, o tom niet pochyb, že budeme do noviel dávať naše opodstatnené požiadavky. A hľa, opäť na internetovej stránke zväzu sa začínajú objavovať doslova „kydy“ na adresu schopnosti – či neschopnosti odborového zväzu a jeho predstaviteľov. Keď však trochu pátrame (vďaka Bohu za Google), ľahko zistíme, že najviac agresívni sú opäť NEČLENOVIA a tiež takí, ktorí majú najmä svoje osobné záujmy (riaditelia súkromných školských zariadení, na pracoviskách, kde nie sú ani vytvorené odborové organizácie“).

Takže, vážení kolegovia – odborári, nedajme sa znechutiť týmito akčnými radikálmi! Majme zdravý rozum! My máme predsa náš funkčný systém – overte si informácie u vašich predsedov v základných organizáciách, okresných alebo krajských predsedov a nepodľahnite bludu ilúzií! Ide nám o zmenu k lepšiemu, a preto musíme držať spolu a vyvinúť čo najvyšší tlak na tých, ktorí o školstve momentálne rozhodujú.

Iveta Majerová,
predsedníčka Rady ZO OZ
– stredné školstvo v krajoch
Banská Bystrica, Trenčín, Žilina

Odborné školstvo

– uhol pohľadu

Uplynulé volebné obdobia našich vládných zoskupení systematicky deklarovali školstvo ako svoju prioritu. Zaznamenali sme rôzne vnímanie a realizáciu týchto predsavzatí. Od zavedenia neúnosne širokej liberalizácie, nedostatočné financovanie cez rôzne intenzívnu a efektívnu legislatívnu aktivitu. Všetky tieto fázy vládnej starostlivosti mali svoje dôsledky na jednotlivé typy škôl. Mnohé opatrenia mali svoje racionálne jadro, ale boli často aplikované v negatívnom vplyve iných súvislostí. Ten najkritickejší je badateľný dve desaťročia. Mladí ľudia v biologicky ideálnom reprodukčnom veku, po strate sociálnych istôt a preskupení vnímania životných priorít výrazne znížili krivku prirodzenej reprodukčnej sily spoločnosti. Dôsledkom bol zúfalý pokles nástupu prvákov do základných škôl! Tento jav nedal na seba dlho čakať v tých najnepriaznivejších

efektoch. Venujme im pozornosť. Liberálna politika v školstve umožnila rodičom a žiakom možnosť voľby medzi štátnou, cirkevnou a súkromnou školou. Nič proti tomu nemožno namietat', je to slobodná voľba rozhodnutia. Ako pri mnohých iných demokratických vplyvoch v našej spoločnosti aj tu sa objavila nežiaduca úchylka. Neoficiálne sa sloboda voľby začala vnímať ako zásadná povinnosť štátu poskytovať kapacity škôl podľa záujmového spektra rodičov, bez prihliadnutia na strategické potreby národného hospodárstva. Prejavilo sa to neúnosným rastom počtu netechnických odborov stredných škôl. Pri uvažovanom negatívnom vplyve regresu prirodzeného prírastku obyvateľstva sa, pochopiteľne, v plnej miere prejavil nedostatok žiakov práve v odboroch, ktoré boli v nie dávnych časoch výkladnou skriňou nášho vzdelávacieho systému. Začali

zanikať strojárské, elektrotechnické, chemické priemyslovky. Na ich mieste, alebo v ich kapacitách, bujnajú obchodné a hotelové akadémie, stredné odborné školy obchodu a služieb a pozoruhodne aj umelecké školy. Samozrejme, potreby nášho hospodárskeho priestoru majú v celospoločenskej objednávke absolventov aj týchto škôl. Vždy boli aj budú v sieti našich škôl. Len vzniká aktuálna otázka, s kapacitou koľkých stoličiek... Možno by stálo za úvahu vykonať seriózny sociologický výskum, čo motívuje rodičov orientovať svoje deti na tieto povolania. Je to ľahšia forma štúdia alebo predstava povolania s menšou fyzickou námahou, či predstava smerovania do podnikateľskej sféry? Každá možnosť je asi reálna. Predstavme si však ten absurdný stav, že budeme krajina s nadbytočným potenciálom obyvateľstva s profesionálnou orientáciou na

takéto spektrum služieb. Logicky, aby sa uživil na trhu práce, musí byť primerane silná skupina obyvateľstva, ktorá bude mať záujem tieto služby využívať. Ak ich má využívať, musí na to mať prostriedky. Tu sa už začínajú vynárať obrysy možno nie ďalekých problémov. Spoločnosť a jej ekonomická sila nestoja len na zabezpečovaní služieb, práci manažérov a úspešnosti bánk. Musí byť v jej občianskom portfóliu významne početná vrstva obyvateľstva, ktorá bude svojou prácou vytvárať reálnu pridanú hodnotu v novovyrobených hmotných statkoch. V produkcii na export, vlastnou produkciou spotrebného tovaru, energie, potravín a iných komodít. S touto prirodzenou nutnosťou úzko korešpon-

duje aj viackrát prejavená výstraha zo strany strategických investorov, že majú vážne obavy o stály potenciál kvalifikovanej pracovnej sily.

Samostatný vplyv na odborné školstvo má rozširujúca sa sieť súkromných škôl. Opäť problém v nesprávne nastavenej legislatíve, umožnil vzniknúť a zaraďovať do siete školy súkromných zriaďovateľov bez ohľadu na potreby regiónu, bez ohľadu na názor a stanovisko školských úradov, samosprávnych krajov alebo vplyvných výrobných sektorov. Súkromné školy sa priam vrhli na našich deviatakov s ponukami práve tých najmenej potrebných odborov. V žiadnom prípade nemôžeme tento typ škôl plošne zatracovať. Sú medzi nimi školy s veľmi dobrými výsledkami a zaslúžia si pôsobiť v našom vzdelávacom systéme. Tá druhá skupina si zaslúži hlbšiu samostatnú štúdiu.

Ďalší veľmi nešťastný faktor je normatívne financovanie škôl na žiaka. Tento spôsob sa dlho objektivizoval a je na

posúdenie, či sa to vôbec podarilo. Dosah na odborné školy bol temer katastrofický. Riaditelia škôl v snahe udržať obsadenosť tried znižovali úroveň náročnosti v prijímacích konaniach, čo negatívne vplývalo na úroveň vzdelávania. Tak sa ešte viac otvárali dvere do škôl, ktoré napokon prijali aj časť študujúcej mládeže, ktorá by sa objektívne mala orientovať na získavanie remeselných zručností. Mať remeselné zručnosti je dar zvyčajne vrodenný. Klamať prírodu je kontraproduktívne, preto tejto skupine mladých ľudí treba otvoriť dvere do perfektne zariadených odborných škôl (bývalých učňoviek) až na úrovni centier odborného vzdelávania.

Aké sú východiská zosúladienia reálnych potrieb trhu práce s potenciálom nášho školstva? Môžeme to otáčať z akejkoľvek strany, skončíme pri financiách. Školstvo potrebuje väčší prídely zdrojov. Úroveň financovania školstva podľa prídely vyspelých ekonomík EÚ na úrovni okolo 6 % HDP je mimoriadne dôležitou objed-

návkou doby. Tento aspekt by sa mal v celospoločenskom a nanajvýš strategickom záujme vziať zo strany tvorcov štátneho rozpočtu na prioritné miesto. Cesta z krízy je aj cestou za kvalitou vzdelávania. Ďalším nemenej zaujímavým zdrojom prostriedkov je aj cesta v zefektívnení už vynakladaných dotácií. Legislatíva musí zabrániť tunelovaniu rozpočtu rezortu cez špekulatívne zakladané školy a školské zariadenia. Musí sa financovať kvalita a tak položiť základy perspektívy trvalo sa vzdelávajúcej spoločnosti. Gymnaziá dosahujú už kapacity optima vzdelávajúcej sa populácie na úrovni 32 %. Nie je správne ísť redukciami tejto skupiny. Naopak, cestou výrazného zvýšenia kvality úrovne vzdelávania. Ukazuje sa ako strategicky dôležité redukovať kapacity „obslužných“ študijných a učebných odborov a tie nasmerovať do technických odborov, na ktorých stojí naša úspešná spolupráca so zahraničnými aj s domácimi podnikateľmi. Pochopiteľne, bez legislatívnych úprav to nepôjde. Štát musí jednoznačne zabezpečiť formovanie siete škôl podľa reálnych potrieb nášho hospodárstva. Či to budú samosprávne kraje, alebo školské úrady, je na diskusiu. Spoločne verme, že zodpovední činitelia štátu si uvedomia nevyhnutnosť nového pohľadu na rezort školstva. Že školstvo je nielen predvolebnou prioritou a rezortom na akési kozmetické úpravy. Je to doslova to najdôležitejšie výrobné odvetvie, lebo produkuje nenahraditeľný (myslím z vlastných zdrojov...) výrobok pre spoločnosť. Vzdelaného občana.

Martin Maták,
podpredseda OZ PŠaV
a predseda združenia
stredného školstva

TESTOVANIE

– si alebo nie si pre reformu živou vodou?

MERANIA PISA

Merania napríklad PISA sa stali novou modlou. Viem, že siahnuť na túto posvätnú kravu sa nenosí. Pritom je zjavné, že *nevznikla z objektívne vedeckých či odborných pedagogických pohnútok, ale ako nástroj globálnej politickej a ekonomickej agendy OECD* v previazaní na ďalšie ekonomicky založené organizácie, ako je Svetová obchodná organizácia či Svetová banka. Testovanie všeobecného vzdelania a vzdelávania žiakov prebieha v rámci PISA paradoxne „z pohľadu požiadaviek trhu práce“. Preto sa k jej výsledkom vyjadrujú najmä zástupcovia zamestnávateľov.

PISA nie je „neutrálnym“ a objektívnym porovnávacím nástrojom. Je to nový štandard normalizácie, prostriedok na zjednotenie vzdelávacích systémov krajín OECD. Nie je demokratickým prostriedkom voľnej súťaže vzdelávacích systémov, ale predstavuje nový mechanizmus nadnárodnej kontroly. Dokazujú to aj naše skúsenosti, keď sú učitelia postupne tlačení k tomu, aby pripravovali žiakov na toto testovanie.

Na rozdiel od Slovenska to v Londýne či Štokholme (aj v parlamentoch) už vedia, a netrúfajú sa s otázkou „čo po PISE?“.

TRI POHĽADY DO ZAHRANIČIA

- Vo Virginii (USA) žiaci každoročne absolvujú skúšku, ktorá má ukázať do akej miery dosiahli požiadavky určené štátnym štandardom. Ak škola ako celok

uspeje, dostane akreditáciu. Netrvalo dlho a obsah týchto testov sa stal kritériom na výber učiva do školských programov. Preto sa začala hľadať odpoveď na zásadnú otázku: je testovanie prospešné? Áno, ak zvolíme pohľad školy, zvýšil sa počet v testoch úspešných žiakov, pribudol počet akreditovaných škôl. Ale ak zvolíme pohľad žiakov, názory sú rôzne. Časť odborníkov tvrdí, že úspechy v testoch idú na úkor rozvoja kritického a analytických myšlien žiakov. Iní, že ak testy merajú to, čo sa považuje v štandardoch za dôležité, nie je chybou prispôbovať obsah učiva testom.

- Anglická hlavná školská inšpektorka tvrdila (2008), že veľa škôl prispôbuje svoj školský vzdelávací program tak, aby žiakov pripravili na úspech v externom testovaní. Upozorňuje, že priveľký dôraz na výsledky testovania môže skresliť obraz toho, čo všetko sa žiak v škole naučil. A že veľmi mnoho škôl sa v čase pred národným testovaním zameriava len na prípravu, aby v ňom obstáli, a časť školského roku, v ktorom sa skúšky konajú, venujú predovšetkým príprave na ne. Inšpektorka hovorí, že konanie škôl chápe, ale upozornila, že výsledky v testoch nemôžu byť jedinou vizitkou školy, ale iba jedným z kritérií na posúdenie jej kvality.

- Administratíva prezidenta Obamu si dala vypracovať štúdiu Transformácia amerického školstva. V nej sa veľa pozornosti venuje hodnoteniu školskej práce. Očakáva sa zásadná zmena charakteru celoplošne používaných testov. Prezident pri nástupe do úradu vyzval guvernérov a všetkých zodpovedných za školstvo, aby „vyvinuli také štandardy a spôsoby kontroly ich dosiahnutia, ktoré nebudú merať len to, či žiak dokáže zaškrtnúť správne políčko. Musia odhaliť, či dosiahol kompetencie pre život v 21. storočí, teda či je napríklad schopný kriticky premýšľať, byť kreatívny, riešiť problémy a prevziať za svoj život zodpovednosť“.

-js-

PONUKA

REKREAČNÝCH POBYTOV

v čase jesenných a zimných prázdnin

2012 – 2013

Odborový zväz PŠaV, tak ako každý rok, aj tohto roku organizuje rekreačné pobyty v čase jesenných a zimných školských prázdnin vo svojich rekreačných zariadeniach v Kežmarských Žľaboch a v Čingove.

Informácie o jednotlivých pobytoch a zariadeniach poskytnú svojim členom aj rady ZO OZ PŠaV. Tieto informácie a tlačivá objednávok nájdete tiež na webovej stránke zväzu www.ozpsav.sk – Rekreácie.

Člen OZ PŠaV, jeho manžel, manželka a nezaopatrené deti platia nižšiu cenu za poukaz ako nečlenovia. Odborový zväz na rekreačné pobyty vo svojich zariadeniach poskytuje **členom zväzu a ich nezaopatreným deťom aj dotáciu na jeden poukaz** vo výške 20,- € na 7- a 8-dňové pobyty a 17,- € na 5- a 6-dňové pobyty.

Dotácia bude poskytnutá len na základe potvrdenia členstva predsedom ZO OZ PŠaV (čitateľná pečiatka a podpis) na tlačive „Oznámenie o zaplatení“ a na poukaze.

Na pobyty sú prednostne zaraďovaní členovia OZ PŠaV na Slovensku.

Objednávky na rekreačné pobyty do Kežmarských Žľabov a na Čingov posielajte písomne, e-mailom alebo faxom **priamo na adresu RZ.**

Použite naše tlačivo: „Objednávka na rekreačný pobyt do RZ...“ (je aj na webovej stránke zväzu). V objednávke je potrebné uviesť všetky údaje, najmä termín pobytu – aj alternatívu, počet osôb, presnú adresu bydliska a pracoviska, telefón alebo e-mail.

Objednávateľ je povinný včas oznámiť zariadeniu každú zmenu v obsadzovaní už pridelených miest, aby sa

predišlo zbytočným nedorozumeniam, prípadne plateniu storno poplatkov a aby sa voľné poukazy mohli poskytnúť iným záujemcom.

RZ pošle objednávateľovi tlačivo „Oznámenie o zaplatení“, kde sú uvedené informácie o cene poukazov a spôsobe platby. Pre overenie správnosti výpočtu ceny poukazov je nevyhnutné, aby členstvo v OZ PŠaV potvrdila príslušná ZO, ojedinele aj rada ZO, ktorá zodpovedá za správne vyplnenie tlačiva, výpočet ceny poukazu a za oprávnenosť poskytnutia dotácie. **Neoprávnené vyplatená dotácia sa musí vrátiť.** V prípade nedodržania termínov zaplatenia poukazov môžu byť poukazy pridelené iným záujemcom.

Zariadenia posielajú poukazy priamo na adresu platiteľa až po doručení tlačiva „Oznámenie o zaplatení“ a kópie dokladu o zaplatení. Poukaz platí pre jednu osobu. Každá osoba, teda aj dieťa, musí mať vlastný poukaz, riadne vyplnený a potvrdený príslušnou ZO OZ PŠaV, ojedinele aj radou ZO OZ PŠaV (podpis a pečiatka ZO). Poukaz odovzdá pri nástupe na pobyt. **Nástup na pobyt je po 14.00 h, odchod do 10.00 h.**

Na pobyt nie je dovolené vodiť psov a iné zvieratá.

UPOZORNENIE:

Rekreačné zariadenia je možné využívať celoročne na individuálne aj kolektívne pobyty, výlety, rôzne školenia, porady, semináre a iné akcie.

Objednávky posielajte priamo do RZ. Použite naše tlačivo objednávky, ktoré nájdete na web stránke OZ PŠaV – www.ozpsav.sk – Rekreácie – Objednávka na akcie a pobyty mimo školských prázdnin.

RZ CROCUS Kežmarské Žľaby je tiež možné využívať na lyžiarske zjazdovky a školy v prírode.

Rekreačné zariadenie OZ PŠaV – CROCUS Kežmarské Žľaby, 059 60 Tatranská Lomnica

č.tel./fax: 052/446 81 65, 0911 273 488,

e-mail: rzcrocus@stonline.sk

Rekreačné zariadenie sa nachádza cca 4 km od Tatranskej Lomnice smerom na Tatranskú kotlinu, resp. Ždiar, v peknom, tichom prostredí Belianskych Tatier.

Doprava: autobusom z Popradu, zo Smokovca, z Tatranskej Lomnice, alebo opačne z Kežmarku a Tatranskej kotliny – zastávka Kežmarské Žľaby je priamo pred zariadením. Pri RZ je parkovisko.

Ubytovanie: RZ CROCUS je kompletne zrekonštruované. V zariadení sú dvojposteľové izby so sociálnym zariadením a bunky – v jednej bunke je jedna dvojposteľová izba a jedna dvojposteľová izba s prístelkou a sociálne zariadenie. V prípade, že na prístelku spí osoba staršia ako 12 rokov, zariadenie jej vráti 3,- € za noc. V každej izbe je chladnička, TV a WIFI pripojenie na internet. Rekreatanti majú k dispozícii stôl na stolný tenis, rôzne spoločenské hry a športové náradie. V areáli sú športové ihriská. Budova RZ je chodbou prepojená s novopostavenou budovou Vzdelávacieho centra a centra regenerácie pracovnej sily, kde môžu ubytovaní hostia využiť za príslušné poplatky wellness centrum (bazén s protiprúdom, vírivku, suchú a parnú saunu, služby maséra) a fitness (zdarma). **Stravovanie:** plná penzia, deti do 12 rokov (vrátane) poberajú jednotne detskú stravu a platia aj nižšiu cenu poukazu. Pobyt sa začína večerou a končí raňajkami s obedovým balíčkom.

V cene poukazu je: ubytovanie a plná penzia (podmienka pre čerpanie dotácie). Cena za stravu je vo vianočnom a silvestrovskom pobyte (slávnostné menu) zvýšená o 10,- € pre osoby nad 12 r. a o 5,- € pre deti do 12 r. V cene je tiež zahrnutý manipulačný poplatok vo výške 1,30 € a poukážka na jeden vstup na 2 hodiny do wellness centra (dospelá osoba v hodnote 5,- €; dieťa 3 – 12 r. a senior nad 65 r. – 2,50 €; dieťa do 3 r. – zdarma) s možnosťou využitia troch atrakcií v ľubovoľnej kombinácii (bazén, sauna, vírivka). Prevádzkovateľ si vyhradzuje právo určiť typ sauny alebo vírivky podľa potreby (čistenie, výmena vody, poveternostné podmienky).

Vstup do fitness je zdarma. Poukážku vydá recepcia pri nástupe na pobyt, tam je tiež potrebné dopredu si objednať termín.

Na pobyt nie je možné vodiť psov a iné zvieratá.

V cene poukazu nie je: daň z ubytovania vo výške 1,- € na osobu a noc – platí sa pri príchode. Od dane sú oslobodené osoby do 18 r., osoby nad 70 r. a držiteľ preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím aj jeho sprievodca.

JESENNÉ PRÁZDNINY 2012

31. 10. 2012 – 4. 11. 2012

5-denný pobyt s plnou penziou

(t. j. 4 x ubytovanie a 4 x plná penzia)

Cena poukazu v €

člen OZ PŠaV a jeho nezaopatrené deti nad 12 r.	78,90
deti člena OZ do 12 r.	56,40
manžel/ka člena OZ	95,90
nečlen OZ nad 12 r.	110,70
nečlen OZ do 12 r.	88,20

Objednávky: do 1. 10. 2012 priamo v zariadení.

Platba: poukazy musia byť zaplatené do 15. 10. 2012.

ZIMNÉ PRÁZDNINY 2012 – 2013

22. 12. 2012 – 27. 12. 2012

6-denný pobyt s plnou penziou

(t. j. 5 x ubytovanie a 5 x plná penzia)

Cena poukazu v €

člen OZ PŠaV jeho nezaopatrené deti nad 12 r.	111,30
deti člena OZ do 12 r.	78,80
manžel/ka člena OZ	128,30
nečlen OZ nad 12 r.	146,80
nečlen OZ do 12 r.	114,30

27. 12. 2012 – 2. 1. 2013

7-denný pobyt s plnou penziou

(t. j. 6 x ubytovanie a 6 x plná penzia)

Cena poukazu v €

člen OZ PŠaV a jeho nezaopatrené deti nad 12 r.	130,70
deti člena OZ do 12 r.	93,20
manžel/ka člena OZ	150,70
nečlen OZ nad 12 r.	172,90
nečlen OZ do 12 r.	135,40

2. 1. 2013 – 7. 1. 2013

6-denný pobyt s plnou penziou

(t. j. 5 x ubytovanie a 5 x plná penzia)

Cena poukazu v €

člen OZ PŠaV a jeho nezaopatrené deti nad 12 r.	101,30
deti člena OZ do 12 r.	73,80
manžel/ka člena OZ	118,30
nečlen OZ nad 12 r.	136,80
nečlen OZ do 12 r.	109,30

Objednávky: do 12. 11. 2012 priamo v zariadení.

Platba: poukazy musia byť zaplatené do 26. 11. 2012.

**Rekreačné zariadenie OZ PŠaV – ČINGOV 143,
pošta Smižany, 053 11 Smižany**

č.tel./fax: 053/449 11 83, 0918/901 773,
e-mail: rz.cingov@atlas.sk

Rekreačné zariadenie sa nachádza v prekrásnom prostredí Slovenského raja. **Doprava:** autobusom zo Spišskej Novej Vsi. **Ubytovanie:** v 2-, 3-, 4-postelových izbách s možnosťou prístelky. Každá izba má vlastné sociálne zariadenie. V prípade, že na prístelke spí osoba staršia ako 12 rokov, zariadenie jej vráti 3,- € za noc. Rekreatanti môžu využívať spoločenskú miestnosť a klubovňu s televízorom, vonkajší gril, detské preliezačky a saunu. Pre spestrenie a spríjemnenie svojho pobytu majú k dispozícii knižnicu, spoločenské hry, PC, WIFI, stolný tenis a futbal, biliard, horské bicykle a iné športové náčinie. V okolí je dostatok možností na rekreačnú turistiku a športovanie.

Na pobyt nie je možné vodiť psov a iné zvieratá.

Stravovanie: zariadenie neposkytuje. Na individuálnu prípravu stravy môžu rekreatanti využiť kuchyňu, kompletne vybavenú riadom, sporákom, mikrovlnnou rúrou, chladničkami a mrazničkou. V blízkosti RZ je tiež možnosť stravovania za prijateľnú cenu v penzióne Lesnica alebo na salaši (cca 500 m).

V cene poukazu je: ubytovanie.

JESENNÉ PRÁZDNINY 2012

31. 10. 2012 – 4. 11. 2012

5-denný pobyt (t. j. 4 x ubytovanie)

Cena poukazu v €

člen OZ PŠaV a jeho nezaopatrené deti nad 12 r.	31,00
manžel/ka člena OZ	48,00
nečlen OZ nad 12 r.	52,00

Objednávky: do 1.10. 2012 priamo v zariadení

Platba: poukazy musia byť zaplatené do 15.10.2012.

ZIMNÉ PRÁZDNINY 2012 – 2013

28. 12. 2012 – 2. 1. 2013

6-denný pobyt (t. j. 5 x ubytovanie)

Cena poukazu v €

člen OZ PŠaV a jeho nezaopatrené deti nad 12 r.	43,00
manžel/ka člena OZ	60,00
nečlen OZ nad 12 r.	65,00

3. 1. 2013 – 7. 1. 2013

5-denný pobyt (t. j. 4 x ubytovanie)

Cena poukazu v €

člen OZ PŠaV a jeho nezaopatrené deti nad 12 r.	31,00
manžel/ka člena OZ	48,00
nečlen OZ nad 12 r.	52,00

Objednávky: do 12. 11. 2012 priamo v zariadení

Platba: poukazy musia byť zaplatené do 26.11. 2012.

Nové právne predpisy za I. a II. štvrt'rok 2012

zákon čís. 28/2012 Z. z. – úplné znenie zákona čís. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení

zákon čís. 48/2012 Z. z. – úplné znenie zákona čís. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce

zákon čís. 62/2012 Z. z. – o minimálnych mzdových nárokoch sestier a pôrodných asistentiek, v tejto súvislosti v čl. II. novelizuje aj zákon čís. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní zamestnancov vykonávajúcich prácu vo verejnom záujme – účinnosť od 1. 4. 2012

zákon čís. 69/2012 Z. z. – mení a dopĺňa zákon čís. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, v čl. XI. mení a dopĺňa zákon čís. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení – účinnosť od 1. 3. 2012

vyhláška MŠVVaŠ SR čís. 113/2012 Z. z. – ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška čís. 282/2009 Z. z. o stredných školách, týka sa príloh čís. 2 až 9, t. j. sústav a zoznamov študijných odborov – účinnosť od 1. 9. 2012

opatrenie MPSVaR SR čís. 136/2012 Z. z. – ktorým sa ustanovuje suma všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok 2011, tá je stanovená na 9 432 eur – účinnosť od 30. 4. 2012

oznámenie MZ SR čís. 149/2012 Z. z. – o vydaní opatrenia o ustanovení výšky náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia na rok 2012, opatrenie je zverejnené v čiaske 16/2012 Vestníka MZ SR – účinnosť od 31. 5. 2012

opatrenie MPSVaR SR čís. 181/2012 Z. z. – o úprave súm životného minima – týka sa ustanovenia § 2 zákona čís. 601/2003 Z. z., ktorým sú stanovené sumy životného minima, upravené na a/ 194,58 eura mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu b/ 135,74 eura mesačne, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu c/ 88,82 eura mesačne, ak ide o 1. zaopatrené nepĺnoleté dieťa 2. nezaopatrené dieťa - účinnosť od 1. 7. 2012

Opatrenie MZV SR čís. 193/2012 Z. z. – ktorým sa stanovujú základné sumy výdavkov na vzdelanie pre jednotlivé krajiny, zrušuje doposiaľ platné opatrenie čís. 463/2011 Z. z. – účinnosť od 1. 7. 2012

Dušan Kazár
právny poradca zväzu

ISSN 1338 – 7960

Vydáva **Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku**,

- Redakčná rada: doc. Ing. Miroslav Habán, PhD. – predseda redakčnej rady, PaedDr. Eva Klikáčová, PaedDr. Jozef Lužák, Ing. Martin Maták, Ing. František Šary
- Redakcia: Vajnorská 1, 815 70 Bratislava, tel./fax: 02/554 24 448 • www.ozpsav.sk
- Fotografický materiál: doc. Ing. Miroslav Habán, PhD., doc. RNDr. Blažej Pandula, CSc. PaedDr. Eva Klikáčová, Ing. Martin Maták, archív OZ PŠaV, Samphotostock, MUSICA LITURGICA, s. r. o., Mgr. Vladimír Kubovčík - AG MUSICA LITURGICA
- Grafické spracovanie, tlač: MUSICA LITURGICA, s. r. o., Bratislava
- Distribuované pre členov Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku